JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIË.

Aº 1857. Zaturdag 17 October. Nº 83.

Prijs per half jaar voor *Batavia* . . . . *f* 12,50.
» » » » *Java*. . . . . » 15,—.
» » » » *Buitenbezittingen* . . » 17,50.
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco*.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is ZESTIG duiten voor de Vijf Woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling DERTIG » » » »
Behalve het Zegel voor den Lande.
Advertentiën kunnen worden aangenomen tot TIEN ure's voormiddag

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL.

EXTRACT *uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië.*

BATAVIA, *den* 13*den October* 1857. [No. 20.]

[*Staatsblad No.* 95.]

Gelet, enz.
Gelezen, enz.
Is goedgevonden en verstaan:
Eerstelijk: Enz.

Ten tweede: Te bepalen, dat voortaan bij het verleenen van verloven naar Nederland in de 3de of 2de klasse van verlofgangers, het cijfer van 12 of 15 jaren onafgebroken dienst in Indië, bedoeld bij de 2de alinea van artikel 4 van staatsblad 1834 no. 1, moet zijn vervuld op den dag waarop de Gouverneur Generaal het verlof toestaat.

Ten derde: Enz.

Afschrift, enz.

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal:
De Algemeene Secretaris,
VAN DE GRAAFF.

Civiel Departement.

Benoemd:

Tot predikant bij de protestantsche gemeente te Riouw, ds. *H. Marnstra*, laatst predikant te Macasser, onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

Tot 2den commies bij de directie der cultures, de 3de commies bij die directie *B. van Zutphen.*

Ontslagen:

Eervol, wegens vertrek, als lid der subcommissie van onderwijs te Pasoeroean, *P. L. de Gaaij Fortman*, onder dankbetuiging voor de als zoodanig bewezene diensten.

Goedgekeurd:

Dat door den Resident van Banda,

Zijn Bevorderd:

Tot opziener van het district Achterwal, op het eiland Groot-Banda, de boschwachter der 1ste klasse, op het eiland Aij, *[illegible]*.

Tot boschwachter der 1ste klasse, de boschwachter der 2de klasse *J. S. Bax*, met last om verblijf te houden op het eiland Aij.

Tot boschwachter der 2de klasse, de boschwachter der 3de klasse *C. F. Filius.*

Is Aangesteld:

Tot boschwachter der 3de klasse, *J. H. Ambil*, met last om verblijf te houden in het district Achterwal, op het eiland Groot-Banda.

Zijn Overgeplaatst:

Naar het district Voorwal, op het eiland Groot Banda, de boschwachter der 2de klasse van het eiland Aij *T. Leunissen.*

Naar het eiland Aij, de boschwachter der 3de klasse *A. W. Latoemalea*, van het district Voorwal, op het eiland Groot Banda.

Verleend:

Een 2jarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den ingenieur der 1ste klasse, chef der 1ste waterstaatsafdeeling, *G. L. Brocx.*

Militair Departement.

Benoemd:

Tot adjoint bij den generalen staf, de kapitein der infanterie *E. R. Gotting Vinnes*, met bepaling, dat hij als zoodanig à la suite bij zijn wapen zal worden gevoerd.

Overgeplaatst:

Bij het militair hospitaal te Willem I (Ambarawa), de apotheker der 3de klasse *G. H. Beer*, thans te Batavia.

Verleend:

Een 2jarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den luitenant-kolonel der infanterie *W. E. Kroesen*, militairen commandant en wd. resident der wester-afdeeling van Borneo.

Goedgekeurd:

Dat door het Militair Departement.

Bij het Wapen der Infanterie.

Zijn Geplaatst:

Bij het 10de bataillon, de 2de luitenant *D. H. Prinsen.*

Bij het 14de bataillon, de 2de luitenant *H. L. F. de Jacquier de Lamprêt.*

Bij het garnizoens bataillon ter Sumatras Westkust, de 2de luitenant *H. J. Voorstad*;

allen onlangs uit Nederland aangekomen.

Zijn Overgeplaatst:

Bij het 2de bataillon, de 1ste luitenant *[illegible]*, van het garnizoens bataillon in de [illegible] militaire afdeeling.

Bij het 15de bataillon:

de 1ste luitenants *[illegible] de Clerq* en *J. Kok*, beiden van het garnizoens bataillon ter Sumatras Westkust.

de 2de luitenant *M. van Velden*, van het 16de bataillon.

Bij het 16de bataillon:

de kapitein *K. U. O. van Bennekom*, van het 15de bataillon.

de 2de luitenant *E. C. [illegible] Cohen*, van het garnizoens bataillon ter Sumatras Westkust.

Bij het garnizoens bataillon in de 2de militaire afdeeling (Tjilatjap), de kapitein *A. T. Pollion*, van het 2de bataillon.

Bij het garnizoens bataillon in de [illegible] militaire afdeeling (Wonosobo), de 1ste luitenant *H. A. [illegible] Ecloo*, van het 8ste bataillon.

Bij het garnizoens bataillon ter Sumatras Westkust, de 1ste luitenants *J. G. Gerlach*, van het 15de en *W. J. Lindgreen*, van het 16de bataillon.

Advertentien.

Postkantoor.

Landmail [illegible] October.

De directeur der posterijen te Batavia herinnert belanghebbenden, dat, de 2de mail stoomer [illegible] Oct. den [illegible]sten zullende vertrekken, de brievenpakketten [illegible] te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden [illegible] gesloten op Zondag den 25sten October aanstaande;

a. des avonds 11 ure [illegible] Europa, Britsch Indië, China, enz. enz.

b. des middags ten 1 ure, [illegible] Banka, Palembang, Billiton en Riouw.

[illegible]

Maandag 19 October, wegens vertrek, ten huize van den heer *A. R. Reed*, op den weg naar Tanah-Abang, door *Gebr. Roselje & Co.* Zondag te voren te bezigtigen.

Dingsdag 20 October, voor het woonhuis van dr. *W. W. Johnston*, op het Koningsplein, zuidzijde, door *John Pryce & Co.*

Zondag te voren te bezigtigen.

en

à 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van *John Prijs & Co.*

Woensdag 21 October, voor het sterfhuis van wijlen *J. O. Abrahams*, vroeger, [illegible], op de Zeedijk, door *[illegible] Abrahams.*

Donderdag 22 October, ten huize van den Hoog Welgeb. Heer Baron *A. H. W. de Kock*, Lid in den Raad van Ned. Indië, op Ryswijk, door *Gebr. Roselje & Co.*

Woensdag te voren te bezigtigen.

en

Tegen 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van *Abeelen, Dennison & Co.*

Vrijdag 23 October, voor het woonhuis van den weledgestr. heer Mr. *M. P. A. Coster*, op Slemba, door *Abeelen, Dennison & Co.*

en

à 4 pCt. vendusalaris, voor het commissiehuis van *van Slooten, Morgan & Co.*

Vertrekkende Personen.

Dr. *Johnston.*

Aangekomen Vreemdelingen.

Van den 8 tot en met den 14 *October* 1857.

JAVA HOTEL. *L. J. Wilhelmie*, van Passaroean. — *F. Cars*, van Indramayoe. — *F. B. Rondëe*, van China. — *J. C. van Blokland*, van Weltevreden. — *J. A. van Berkel*, van Onrust.

MARINE HOTEL. *B. G. Meijboom*, van Amsterdam. — *C. van der Valk Jr.*, van Idem. — *F. C. Fleuss en Echtgt.*, van Sidoera Tjina. — *W. van Meeteren*, van Knipperseiland. — Jhr. *Ch. Gerth van Wijk*, van Nederland. — *A. W. F. van der Meer van Kuffeler*, van Hongkong. — *W. Hulschoff*, van Idem.

HOTEL DER NEDERLANDEN. Jhr. *C. Gerth van Wijk*, van Nederland. — *C. M. Bensch*, van Passaroean. — *G. J. Bruker*, van Onrust. — *K. H. Visser*, van Passaroean. — *P. K. Visser*, van Idem. — *J. Lewis*, van Batavia. — Mevr. *Lewis*, van Idem. — *C. van der Burg*, van Singapore. — *G. van Veen*, van Idem. — *G. G. Visscher*, van Panaroekan. — *J. van Steederen*, van de Reede. — *J. F. Swart*, van China. — *L. E. Dort*, van Amsterdam. — *J. H. Kampff*, van Idem.

HOTEL DES INDES. *C. J. Ceffer*, van de Reede. — *J. K. [illegible] Pareé*, van Idem. — *G. F. Spanjaard*, van Idem. — *J. L. Tromp*, van Idem. — *D. C. B. Langlois*, van Idem. — *J. Reeth*, van Singapore. — *E. Grant*, van Idem. — *K. G. Salmon*, van de Reede. — *J. C. G. Struick*, van Idem.

HOTEL WILLEM II. *H. Tholen*, van Krawang. — *J. Wekker*, van Batavia. — *Liedden Bouid*, van Buitenzorg.

Advertentiën.

Getrouwd:

P. H. W. G. DE VLUGT,
Weduwenaar van vrouwe *F. A. E. Renesse van Duivenbode,*
met
E. M. C. WAGNER.

BATAVIA, 1 *October* 1857. (3083)

Algemeene Kennisgave.

Getrouwd:

J. F. HACKMAN ASSCHENBERGH
met
H. E. LEVERT.

SOERABAYA, 8 *October* 1857. (3129)

Getrouwd:

J. B. WESTENBERG
met
M. C. F. BEKKING.

GRISSEE 10 *October* 1857. (3145)

Bevallen van eene DOCHTER, *E. D. A. Rappard, Rutering.*

NGAWIE, 21 *September* 1857.

Eenige kennisgave. (3091)

Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER *E. G. A. Dieudonné, Goldman.*

SOERABAIJA, 22 *September* 1857. (3079)

Bevallen van een' ZOON, *C. R. Hagenstein*, echtgenoot van
J. J. LINDGREEN.

WILLEM I, den 1sten *October* 1857. (3106)

Bevallen van eenen ZOON, *J. A. Reijnhart, Beidelmeyer.*

2 *October.* (3136)

Bevallen van eenen ZOON. *A. M. Taunay. Kühn.*

KOETO ARDJO 11 *October* 1857. (3128)

Margaretha.

Aan het boveneinde van het fraaije Ahrdal, waar 't riviertje den voet van een steil opstijgenden berg ontspringt, ligt het stadje Blankenheim onder de beschutting van de thans in puin liggende grafelijke burg, waaraan het zijn ontstaan is verschuldigd, in de groene kloof als weggedoken. Menig wandelaar zal zich met genoegen het lieve plaatsje herinneren, waar hij nu de ruwe paden van de Boven — Ahr of na een bezwaarlijken togt door het Eiffelgebergte voor de eerste maal weder de gemakken der stad te midden van het bekoorlijke landschap vond. Vooral wie in het eerste voorjaar het dal bezocht, gedenkt zeker met verrukking aan den breeden witten bloesemsluijer, die dan over de eerste kloof ligt uitgespannen, eene bloeijende idylle midden onder de wilde Eiffelbergten, met deels kale, deels met bosch begroeide ruggen de stad rondom omgeven. In de beschutting dezer hoogten rust zij en geniet ten gevolge dezer ligging een rijnschen zomer, terwijl een kwartier uur gaans de bergen op voldoende is, om ons in eene ruime, nog slechts der dennen gunstige lucht te verplaatsen.

Naauwelijk ziet het er in den winter geheel anders uit. Zijn over de eindelooze sneeuwvlakten overal in 't rond heensuisende adem verschoont ook het dal niet. Hij doet de groene weide verdorren, waardoor in zachter jaargetij de jonge Ahr zoo vrolijk voorthuppelt, diepe sneeuw, snijdt de stad van het beschaafde leven van verwijderde streken en zelfs van alle verkeer met de naburige plaatsen af. Dan komen de gezeten burgers des avonds in 't Casino bijeen, spelen kaart en drinken wijn, doch buiten voor de muren is het zelden goed te huizen.

Het meest bevreesd is men dan in zulke tijden voor een bezoek van de wolven, die door het achter Blankenheim zich eindeloos uitstrekkend Zitterwald uit de Ardennen oprukken, en hun roofgeerigen honger tot digt voor de stadspoorten dragen. Onze onderscheidelijke nabuur, de Franschman, heeft de zangvogels uit zijne bosschen, de hazen van zijn velden weggeschoten, maar niet volharding genoeg gehad, om dat laag gemeene roofdier te verdelgen; aan zijne zuidelijke en noordelijke grens, in de Pyreneeën en Ardennen, hoont het nog als 't ware den geciviliseerden toestand des lands. Wat van deze graauwe en boose gasten naar Duitschland overkomt, vindt tegenwoordig meestal spoedig den kogel, doch 't is nog niet lang geleden, dat men hen zelfs in de Rijnvlakte en, als het ijs hun een brug over de rivier sloeg, op den regteroever aantrof. De gansche Eiffel is nog tot heden hun domein, waarop zij nooit verzuimen een winterbezoek af te leggen. 's Nachts gaan zij bij voorkeur op de kettinghonden uit, over dag halen zij voor de oogen der herders de schapen van de weideplaatsen. Zelden worden zij den mensch gevaarlijk, schoon onder het volk het akelig zeggen gaat, dat een wolf, die bij nijpend gebrek aan voedsel eens menschenvleesch gebruikt heeft, zich naderhand aan geen dier meer vergrijpen zal.

Dat woud nu, waardoor zij hun weg naar Blankenheim nemen, loopt van digt bij de stad, van de diergaarde der oude graven bij de ruinen, over een hoogen bergrug voort, die de waterscheiding tusschen Ahr en Kyll vormt. Aan beide zijden liggen enkele dorpen ver van elkander, hier en daar treft men eene boerenhoeve aan, en waar in de diepe boschrijke kloven beken naar die grooter riviertjes afstroomen, is soms een eenzame molen op een met moeite ontgonnen stuk weide of bouwland neergezet.

Zulk een bebouwde plek ligt thans in de diepe ademlooze stilte van een grimmig kouden winternacht voor ons, niet eens het ruischen van het water of het geklapper van het wentelend molenrad laat zich hooren; alles is in 't ijs versteend. Van den mensch en zijne aanwezigheid getuigt slechts een flaauw lichtverschijnsel in een venster van 't kleine, tegen den molen aangebouwde woonhuis, dat zich tegen de koude, blaauwe in 't Oosten boven de besneeuwde boom en bergspitsen opkomende maan met warm rood afteekent. Anders heerscht alom de akelige, alle leven vijandige doodslaap

Voorspoedig bevallen van eenen ZOON, *E. J. Meeng*, geb. *Le Sueur*.

BANJOEMAAS 13 October 1857. (3125)

Bevallen van **twee ZOONS** *Henriette Wilhelmina Art de Jong*, geliefde echtgenoote van

(3113) JAN LAMBERTUS VAN HEK.

BATAVIA 15 October 1857.

Heden overleed, in den ouderdom van 42 jaren, de Hoog. Ed. Gestr. Heer *W. K. H. Feuilletau de Bruyn* Majoor der Artillerie en Ridder van de Militaire Willemsorde.

PALEMBANG, den 21sten *September* 1857.

De Officieren Commissarissen,

J. P. UIJTTENHOOVEN,

(3078) F. C. SCHAALJE.

Op den 8den October overleed alhier in het Hospitaal te Weltevreden, mijn' geliefden broeder, *Jacob Robert van Winsheijm*, in leven Sergeant bij het 12de Bataillon Infanterie.

(3090) A. J. VAN WINSHEIJM,

1ste Luit. der Infant.

WELTEVREDEN, *den* 13den *October* 1857.

Eenige en Algemeene Kennisgave.

Heden overleed mijne Echtgenoote *H. H. M. Vaillant*.

(3086) J. A. DE BRUIJN.

BATAVIA, 7 *October*.

Heden overleed alhier in het Garnizoens hospitaal, mijn geliefden broeder *Alfred Jean Baptist Bergamin*, in leven Sergeant majoor bij het 12de bataillon infanterie.

(3126) E. J. B. J. BERGAMIN,

2de Luit. der Infanterie.

WELTEVREDEN, *den* 12 *October* 1857.

Heden overleed mijnen geliefden Echtgenoot, *W. F. Fonteijn*, in leven onder commies der 1ste klasse bij de inkomende en uitgaande regten, te Batavia, in den ouderdom van ruim 53 jaren.

Debiteuren en Crediteuren worden verzocht uiterlijk binnen den tijd van drie maanden na dato dezes, aangifte of betalingen te doen aan

de Testamentaire Executrice,

(3132) E. S. FONTEIJN,

geboren *Rudolph*.

BATAVIA,
den 13 *October* 1857.

Heden overleed ons jongste kindje *Wijtzia Anna Adriana*

(3123) MR. R. A. EEKHOUT,

S. M. A. EEKHOUT,

BATAVIA, 14 *October* 1857. *de Waal*.

Eenige Kennisgave.

Het heeft den almagtigen God behaagd heden morgen tot zich te nemen, onzen zeer geliefden Zoon *Joseph*, in den ouderdom van 24 jaren en 7 maanden, na een kort doch smartelijk lijden.

Vrienden en bekenden, die den overledene hebben gekend, zullen kunnen beseffen hoe smartelijk dit verlies voor het ouderen hart is.

A. L. LEIDELMEIJER,

J. C. LEIDELMEIJER,

geb. *van Sprew*.

BATAVIA,
15 *October* 1857.

Eenige Kennisgeving. (3139)

VENDUTIE

op Maandag den 19den October 1857,

wegens vertrek ten huize van den heer **A. A. Reed**, op den weg naar *Tanah-Abang*, door *Gebr. Roselje & Co.*,

van goed gedresseerde Wagen- en Rijpaarden, Europesche Rijtuigen, melkgevende koebeesten van Bengaalsch en Engelsch ras. eenen completen inboedel, bestaande uit Europeesch Meubilair, enz., enz.

Op Zondag te voren te bezigtigen. (3098)

Vendutie.

op Dingsdag den 20 October 1857,

voor het woonhuis van **Dr. W. W. Johnston**, op het Koningsplein, Zuidzijde, door *John Pryce & Co.*,

van Mahoniehouten en andere meubelen, als Banken, Tafels, Stoelen en kasten, Hang- en Staandelampen, Spiegels en Schilderijen, Eene Piano, Eet- en Theeservicen, Zilverwerk, Glas- en Aardewerk enz. Verder van eenige spannen goed gedresseerde Wagenpaarden, **Een bijzonder fraai Rijpaard**, verschillende Rijtuigen, Wagentuigen, Stalbehoeften enz.

Op Zondag te voren te bezigtigen

ten 11 ure precies.

Van het Woonhuis en Erf gelegen in gang Boentoe thans bewoond door den heer *O. Bergeest*.

(3133)

Vendutie

op Dingsdag 20 October 1857,

à 4 pCt. Vendu-Salaris,

voor het Commissiehuis van *John Pryce & Co.*,

van diverse lijnwaden, chitsen, sarongs en doeken, zes balen goeniezakken, 380 vaten gerookt spek, diverse provisiën en dranken, benevens

Eene partij groote pakkisten met zink bekleed.

(3095)

Op de Vendutie van Dingsdag den 20sten dezer zal almede worden verkocht.

Een factuur Eng. Zilveren HOROLOGIËN en Gouden HEMDS- en VESTKNOOPJES.

(3147) JOHN PRYCE & Co.

Op Vendutie van Dingsdag den 20 dezer, zal alsnog verkocht worden:

Een partijtje Penduleveeren voor Pendules, loopende van 15 tot 8 dagen; eenige Speeldoosveeren van beste kwaliteit. (3134)

Vendutie

op Donderdag den 22 October 1857,

ten huize van den Hoog Welgeb. Heer Baron **A. H. W. de Kock**, Lid in den Raad van Ned. Indië, op Rijswijk, door *Gebr. Roselje & Co*,

van divers Meubilair, Europesche Rijtuigen, goedgedresseerde Rij- Bendij- en spannen Wagenpaarden, eene zoo goed als nieuwe Piano, een Melodium, divers Zilver- en Glaswerk, Porcelein, eene fraaije collectie Bloemen in potten, etc. etc.

Op Woensdag te voren te bezigtigen. (3099)

VENDUTIE

op Donderdag den 22sten October 1857,

voor het Commissiehuis van *Abeelen, Dennison & Co.*,

à 4 pCt. Vendusalaris,

van 10 kisten Hoofddoeken, Chitzen, Sarongs, Zijden Vesten stoffen, een stel Horologiemakers gereedschappen, Horologieveeren en Glazen, Aardewerk, Porceleinen Theeserviezen, Tafelserviezen, 100 vaatjes Boter, Roode Wijn, Azijn op fust. Provisiën in kleine kavelingen, een partijtje Foelie en Notenmuscaat, 60 vaten Pilot Brood, en zonder reserve,

300 karaat SMARAGDEN, enz. (3181)

Op den 23 *October* zullen de ondergeteekenden publiek verkoopen:

Een Praauw groot 14 koijangs

niet toebehoorende tot het Tjunia-veer alhier.

(3107) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

VENDUTIE

op Vrijdag den 23sten *October* 1857,

voor het woonhuis van den WelEd. Gestr. Heer Mr. M. [illegible], op Salemba, door *Abeelen, Dennison & Co.*,

van drie Spannen goed gedresseerde en bijzonder hardloopende Oostwijksche Wagenpaarden, een goed gedresseerd Sandelwoud Rijpaard.

Voorts:

van een zoo goed als nieuwen inboedel, bestaande in, Spiegels, Schilderijen, Hang- en Tafellampen. Een ameublement van Mahoniehout, een stel antique meubelen, eene zeer welluidende Pianino, Kasten, Ledikanten, Martevanen, enz., enz. (3108)

Vendutie

op Vrijdag den 23 October 1857,

à 4 pCt. Vendu Salaris.

Voor het commissiehuis van *Van Slooten, Morgan & Co.*

van een factuur Engelsche messen, scharen, pennemessen, tafelmessen, hartsvangers, handzagen, scheermessen, etc., 150 picols gezuiverde klapperolie, 180 stuks balken van 18 tot 21 voeten lang, ijzeren ledikanten, geelkoper, meubelen, provisien en dranken, en ten 11 uren precies van de ondervolgende vastigheden, als:

1	perceel	gelegen aan de groote rivier,	verp. No.	3444.
1	"	"	"	668.
1	"	" Soeka Boemie	"	5288.
1	"	"	"	5870.
1	"	"	"	5286.

Voorts nog 1 opstal, gelegen op Parapattan, en 1 praauw groot 14 koijangs, niet toebehoorende tot het Tjunia veer alhier. (3144)

Vendutie

op Vrijdag den 30 October 1857,

tegen 4 pCt. Vendu Salaris,

aan 's Lands Marine Werf alhier, door *John Pryce & Co.*,

van Z. M. voor de dienst afgekeurde korvet

BOREAS,

metende ongeveer 380 Last, met drie masten, boegspriet, onderwand, een anker en ketting en 2 metalen pompen, thans liggende bewesten de haven, benevens eenige afgekeurde Marine-benoodigheden,

verder:

van de voor de dienst afgekeurde Gouvernements Recherche Schooner,

lang 60 vt., breed 14 vt. en diep 6 vt., liggende aan de kleine boom alhier. (3115)

Verkoop van Paarden.

In het laatst dezer maand, op een' nader te bepalen dag, zullen de Ondergeteekenden, op het Koningsplein bij de Races Loods, wegens vertrek in Vendutie verkoopen:

Een twintigtal fraaije Bastaard **MERRIES**, met en zonder veulen, waaronder 5 goedgedresseerde Spannen, diverse goedgedresseerde **Rijpaarden**, eenige 1- en 2 jarige **Veulens**, en eenen prachtigen **Arabischen Hengst** (vader der hiervoor gemelde Veulens).

Allen toebehoorende aan den Heer *O. H. Roberts van Son.*

(3100) GEBRS. ROSELJE & CO.

Bijzonder fraaije VERGULDE en PALISSANDERHOUTEN LIJSTEN

van 2 tot 10 duim breedte van *f* —.50 tot *f* 2.— per Rhijnlandsche voet, te bekomen bij

H. M. VAN DORP, te *Batavia*,

alsmede bij

H. L. DE LYON, te *Samarang* en

(3119) MARTENS & Co., te *Soerabaya*.

---

eenes wintersche berg en wondnatuur.

Bij die lamp waakt en klopt een arm menschenhart — eene jonge vrouw bij 't sterfbed van haar kind. Zij is niet maagd, niet echtgenoote, niet weduwe, maar toch is zij moeder. Geheel eenzaam en verlaten doet zij haar pligt, door over 't brandend voorhoofd der kleine, die in diepen koortsslaap met half geopende, akelig strakke oogen gevoelloos neerligt, voortdurend natte, ijskoude doeken te slaan, — en tusschen elk nieuw verband knielt zij voor het Mariabeeld, dat tusschen de ramen onder de lamp hangt, en doet een stil en vurig gebed.

Doch niet altijd worden onze gebeden verhoord. De arme moeder ondervond zulks. Geen engel daalde neder, om zijn heelende hand op het voorhoofd van den kranken knaap te leggen; de heete koorts nam tegen middernacht zigtbaar toe, gedurig sneller moest zij de verkoelende omslagen vernieuwen. Met bleekblaauw licht viel thans de maneschijn in den donkeren hoek, waar het kind tegen het flikkeren der lamp beschut lag, speelde om het blonde, moede kopje en gleed daarna een korte poos weder over heen, als had hij het stervende nog eenmaal met den glans des levens willen omstralen en vervolgens aan den eenwigen nacht gewijd. De uren kropen voort, de moeder, stomp van leed en afmatting, wist van den tijd niet meer, en hoorde onverschillig het slaan der wandklok, dat er den gang van aankondigde.

Tegen den morgen werd de ademhaling van het kind rustiger, de handjes werden koeler, de polsen begonnen zachter te slaan en de bogleden trokken zich vaster toe. Zij wist thans uit de ondervinding van drie vreeselijke weken, dat haar het kind althans weder voor een dag geschonken was. Nog eenmaal deed zij het, 't hoofdje behoedzaam opbeurende, een vochtigen omslag om. Vervolgens zette zij zich stil aan het venster neer, steunde het hoofd op beide handen, drukte het brandend voorhoofd tegen de bevrozen ruiten, en staarde met hare moegekreten, ontstoken oogen op het koude winterlandschap, waaraan de maan met haar bleek licht een dubbel doodsch en somber aanzien gaf.

En thans, nu geen uiterlijke werkzaamheid en zorg haar meer afleidden en verstrooiden, ging haar innerlijk oog open. Haar gansch voorleden zag zij in vlugtige beelden voorbijzweven; elk vroeger genot, elk doorgestaan leed boorde zich diep en wielend in hare matte ziel, en al deze strijdende herinneringen voerden haar ten laatste weder in het heden terug, in hare gruwelijke verlatenheid, bij het sterfbed van haar lief kind.

Margaretha was het kind van gegoede ouders uit een naburig, groot dorp. Haar vader had onder Napoleon gediend, vele landen gezien, en menschen en zeden met den aan den vijafrankischen stam eigen verstandigen blik gadegeslagen. Overal vond hij, dat kennis

magt geeft, en toen hij met verminkten arm, maar anders nog kloek en krachtig, in zijn geboortedorp terugkeerde, eene vrouw nam en een klein erfgoed begon te beheeren, toen paste hij alles, wat hij gezien en opgemerkt had, niet in den dwazen geest van halve boerenbeschaving, die alles beproeft en weder opgeeft, wanneer het niet dadelijk aan de verwachting beantwoordt, maar na welberaden en geduldige toetsing op zijn nieuw bedrijf toe. Tot verbazing van geheel het dorp trad hij, de eenvoudige man van den ploeg, in eene vereeniging van nabnrige rijke en beschaafde grondbezitters, die zich destijds juist tot verbetering der lang schandelijk verwaarloosde landhuishouding in het gebergte gevormd had en gaarne namen de theoretici hem op, daar zij van zijn scherpen blik en verstandige ervaring veel leeren kunden, terwijl hij daarentegen van hen de resultaten der nieuwere wetenschap voor den landbouw ontving en die zich dadelijk ten nutte maakte. Binnen vijftien jaren tijds behoorde de man, die met bijna niets begonnen was, enkel door de magt des verstands onder de gegoedsten zijner gemeente, en die eerst over zijne nieuwe wijzen van bebouwing en wonderlijke verbeteringen glimlagchend het hoofd hadden geschud, beijverden zich thans, van hem te leeren. Men koos hem tot schepen, en zoo vaak hij zijne meening over een of anderen gemeenschappelijken maatregel in den gemeen-

CRENOLINES

met Stalen Veeren, ontvangen bij

(30) De Gezusters DE BRUIJN.

Manilla Sigaren (Havana Model) No. 2.

bij

(3135) JOHN PRYCE & Co.

Ontvangen per Aegidia & Pauline:

Een factuur Provisiën, als Doperwten, Wortelen, ...uitjes, Aspergies, Hutspot, enz. enz. Diverse soorten ...sen, Zalm, Salade Olie, Pickles, Krenten, Rozijnen, ...uimen, Mosterd, Taart-vruchten, Koek, Banket en ...ikerwerk.

(3146) ABEELEN, DENNISON & Co.

Cornets de Bal,

Joujoux, Jupons à ressorts, Gants de Soie Satiné, ...nts Glacée pour Dames et Messieurs, Porte Monnaie, ...rfumerie, chez

(3124) M. JANET.

Vergulde en Palissanderhouten Schilderij Lijsten

worden op verlangde afmetingen vervaardigd en van glas en toebehooren voorzien.

Schilderij Glazen van de grootste dimensie, bij

(3121) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

TOOVERLANTAARNS

...et, fraaije voor kinderen zeer geschikte voorwerpen à ...30,—

bij

(3116) H. M. VAN DORP.

Batavia 1857.

Ontpakt bij

B. J. LEON

Zeer mooije overtrokkene kinder Hobbelpaarden met ...dels compleet, als ook kinder mandenwagentjes met ...kap en met taf gevoerd. (3087)

B. J. LEON

Heeft ontvangen Berlijnsch zilveren uitschroef Sporen ...losse knoppen, nieuwst model. (3088)

KLAPPER OLIE

per Ross. *Op nieuw Ontvangen*

bij

(3103) ABEELEN, DENNISON & Co.

Op nieuw ontvangen

bij B. J. LEON

Zeer nette en naar de laatste smaak gemaakte Parijsche Kinderkleedjes en Hoedjes, benevens Kinderschoenen. (3089)

A Vendre.

Un Microscope Solaire Achromatique de Charles Chevalier

et

Une grande Chambre noire d'artiste à prisme et à rideaux, pieds brisés.

Adres

(3084) GEBRS. BEIJNON.

TE KOOP Een huis op Kramat.

(3101) J. R. KLEIJN, *Notaris.*

Wegens vertrek

Uit de hand te koop, een zoo goed als nieuwe **Vis-à-Vis.**

Te bevragen bij

(3094) G. H. REES, qq.

Te Huur.

Gemeubeleerde Appartementen met Tafel

in Gang Chaulan.

Bij

(3110) R. DESCHAUX.

TE HUUR Een huis in de Beerendrechtslaan.

Adres

(3111) R. DESCHAUX.

TE HUUR tegen medio November twee bijgebouwen, gelegen op Kramat.

Adres bij

(3122) W. BRUINING.

WISSELS

op Amsterdam en Londen,

bij

(3127) C. BAHRE & G. KINDER.

---

233 Ned. Staatsloterij.

Loten in deze thans spelende loterij, zijn wederom verkrijgbaar bij den ondergeteekende, tegen de bekende prijzen van

heele loten	*f* 100.—
halve „	50.—
vijfde „	20.—
tiende „	10.—

Daar de berigten van de trekkingen der 4 en 5 klassen, waarin de hoogste prijzen, met de volgende mails worden verwacht, gelieven reflecterenden zich ten spoedigste aan te melden.

(3097) H. M. VAN DORP.

Gevraagd eene Vrouw van middelbare leeftijd, ter **assistentie** in eene **drukke huishouding.**

Adres letter Z.

(3140) H. M. VAN DORP.

Op Maandag den 19den October aanstaande:

Heropening van de JAPANSCHE TOKO,

vermeerderd met het nieuwe factuur **Japansche Kambang goederen**, onlangs aangebragt per het Fregatschip *Wilhelmina & Clara.*

Alles zal verkocht worden tegen **comptante** betaling.

(3093) VAN DEN BIESEN & MODDERMAN.

Batavia, den 14den *October* 1857.

GRANT WILLIAMS & CO.

Merchants and Commission Agents.

(3082) **Bangkok, Siam.**

Het Kantoor van **B. J. Jacobs** agent van Ned. Ind. schepen is verplaatst bij het Toko der firma **Plump & Co.** (3092)

Kantoor-Boekhandel van W. Bruining.

Eene uitgezochte Collectie

KANTOORBOEKEN

in stevige Banden, **Groot en Klein formaat** met en zonder koperen hoeken.

Copiëerpersen en Copiëerboeken.

(3149)

Bureauhandel van W. BRUINING.

Direct uit Engeland ontvangen:

Eene groote Collectie van de beste soorten

STALEN PENNEN,

waaronder **GILLOTT'S** en **MITCHEL'S SOMMERVILLE'S Classical**, **Regulator**, **Constantinopel**, **Fountain Spear**, **Correspondence**, **Double Action** en andere Pennen.

alsmede eene soort

KOPEREN PENNEN

uitmuntend geschikt voor vlugschrift.

Diamantpennen van Mallet.

Tot de Europesche prijzen zijn nog verkrijgbaar:

J. ALEXANDER'S Electro Galvanic Penholders, à *f* 2 per stuk.

Idem. Double tempired Pens *f* 8, per gros.

(3148)

In den Muzijkhandel van W. Bruining,

zijn à contant verkrijgbaar:

Cramer's volksliederen voor Piano,

los à *f* 12.— gebonden à *f* 15.— (3109)

Boekhandel van Haren Noman & Kolff.

Nieuw ontvangen Boekwerken.

Von Rotteck, Veertig jaren, geschiedenis van den laatsten tijd.

Burmeister, Geschiedenis der Schepping.

Johnston, de Scheikunde in het dagelijksch leven.

Handboek tot de kennis en voortkweeking der Cactussoorten.

Koenen, Vroegere en latere Nederlandsche Handelspolitiek.

Kaiser, Sterrehemel, 2 dln.

Porter, Landbouwkunde in de keerkringen.

Bake, Doorgraving landengte van Suez.

De Bordes, Idem.

Ule, De Wereld in den strijd harer wording.

Eschricht, Het leven in zijne natuurlijke verschijnselen, 2 dln.

Imray's Vlaggekaarten van alle natiën der wereld, in koker, op rollen en los.

Nieuwe Hollandsche en Fransche Romanlectuur voor Leesgezelschappen. (3143)

Boekhandel van H. M. van Dorp,

te Batavia.

KANTOOR-AGENDA

VOOR HET JAAR 1858,

groot formaat, inhoudende Agenda, benevens Kalender, Zegelwet, Naamlijst der Handelhuizen, Tokohouders, enz., enz.

Prijs *f* 5. Franco per Post *f* 6. (3120)

...aid of ook in de herberg voordroeg, was alles stil; ...bij zijne gezonde redenering, overtuigende zeggens ...wijze en heldere inzigten wist zelden iemand iets in ...te brengen en hij was in den geest de vorst van zijn ...dorp, alhoewel de oude schout in rang en vooral in ...jaren nog ver boven hem stond.

Den schat van kundigheden nu, waaraan hij zijne ...welstand en zijn voorspoed was verschuldigd, wilde hij ...voor zoover eenigzins mogelijk was ook aan zijne gansche familie in 't leven medegeven. Hij had negen kinderen en zag derhalve vooruit, dat van zijne nalatenschap aan ieder toch slechts een klein deel toevallen kon, dat zij dus even als hij zelf weder van beneden af beginnen moesten, ingeval zij het in de wereld tot iets dergelijks brengen wilden. De zoons nam hij zelf onder zijne leiding, hij gewende hen van kind af aan een eigen krachtig toetasten bij den veldarbeid, nam hen als knapen meê op de jagt en deelde hun al de voordeelen mede, die van het landleven en de alvoedende aarde te verkrijgen zijn. Vervolgens moesten zij, de kinderen van een geseten landman, toch zonder uitzondering een paar jaren lang op groote goederen als knechts in dienst treden, want als soldaat had de oude geleerd, dat slechts wie goed heeft leeren gehoorzamen later goed bevelen zal weten te geven. Met helder inzigt het te groot getal der bevolking in een woest, weinig vruchtbaar land nagaande, liet hij zich daarop onder de allereersten met raad en daad aan de groote landverhuizing naar Amerika gelegen zijn, welke nog tegenwoordig uit deze streken blijft voortduren. De beide oudste zoons gingen in spijt van de tranen der moeder, met eene matige som gelds naar Michigan, de beide naasten in de rij volgden twee jaren later met de oudste zuster en eene aanzienlijke toelage aan geld. Hiervoor moest de vader een vrij groot deel van zijne landerijen opofferen, maar hij liet zich door de vertrekkenden, wier toekomst hij op deze wijze verzekerd had, ook eene schriftelijke verklaring teekenen, dat zij na zijn overlijden geene verdere aanspraak op het erfgoed maken zouden. Werkelijk ging het den jonge lieden in Amerika boven verwachting goed, daar zij vlijt, practische kennis en een vooreerst toereikend kapitaal van den vader medegebragt hadden. De zoons konden in iedere brief gunstiger berigten aangaande den staat van hun land en veestapel geven, het meisje, door schoonheid en eene in Amerika zeldzame beschaving uitmuntende, had een der rijkste planters uit het zuiden getrouwd en over tachtig slaven en slavinnen te gebieden.

En zoo gelukte het hem ook met de 't huis gebleven kinderen uitnemend. Twee zoons deden rijke huwelijken; voor den laatsten, jongsten, werd het vaderlijke huis en goed bestemd. Zoo bleef nog slechts de kleine Margaretha over; zij was nog een kind, toen hare moeder na een kort ziekbed stierf.

Hier gevoelde nu de vader, dat zijne wetenschap te kort schoot voor al het fijnere, dat vrouwen weten kunnen en leeren moeten. Hij zelf was in zijne jeugd verwaarloosd geworden, die man, die met zijn geest de Amerikaansche toestanden overzag en in zijn kring een magtigen invloed uitoefende, had als kind niet eens schrijven geleerd en later met moeite de bekwaamheid verworven, om geschreven schrift te lezen en zijn naam met stijve hand te prenten. En toch beminde hij even als de overledene moeder, deze Margaretha boven al hun andere kinderen; eerst tegen hun ouden dag, toen het voorlaatste kind reeds acht jaren telde, waren de ouders, tegen alle denken en verwachten nog met dit jongste pand verblijd geworden. Vroeg reeds schrander en naar den vader aardende, verried zij ook meer voor andere dingen, dan spinnen en naaijen, zin, en toen zij tien jaren oud was, begreep de oude schoolmeester, dat zij van hem niets meer leeren kon, schoon hij zich wijselijk wachtte, daar een woord van te zeggen.

(Wordt vervolgd.)

Echt Bristol Teekenpapier,
Engelsch **Biljetpapier** met annexe Enveloppen.
Gelinieerd Schrijfpapier.
Dun Postpapier, het **Mailpapier** vervangende.
Basted Pennemessen.
Goedkoope **Velijn-** en **Propatria** Papieren,
benevens eene groote sortering nieuwe **BUREAU-ARTIKELEN**, ontvangen bij
(3142) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

KANTOOR-ALMANAK 1858,
Prijs ƒ 0.80 Cents. Opgeplakt ƒ 1.—
Uitgegeven en te bekomen bij den Boekhandelaar
H. M. VAN DORP.
Alsmede bij
G. L. DE LYON, te Samarang en
MARTENS & Co., te Soerabaya.
Batavia, Augustus 1857. (3118)

Parijsche STEREOSCOPEN
met Telescoop standaard (nieuw procédé), in nette kistjes, benevens 12 photografiën op glas en papier (academische Houden), ontvangen bij
(3141) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

DE INDISCHE STAATSBLADEN
(Noman Editie)
1816 t/m. 1855, compres gebonden in **twee** zwaar lederen banden, met algemeene registers ƒ 60.
De jaargang 1856, die eerstdaags te wachten is, wordt den koopers der complete editie **gratis** afgeleverd.
TOLLENS, Algemeen Repertorium op de Indische Staatsbladen ƒ 20.
Met wit papier doorschoten ƒ 23.
De Indische Wetboeken, in 2 deelen compleet (Noman Editie) ƒ 10.
Te Batavia en Samarang bij
(3049) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

Kantoor- en Papierhandel van H. M. VAN DORP, te Batavia.
Groote en Kleine Kantoorboeken
met en zonder liniering, in verschillende formaten en tegen billijke prijzen.
Mede verkrijgbaar te
Samarang bij H. L. DE LYON en
(3117) te Soerabaya bij MARTENS & Co.

VERTREKKENDE PERSONEN.

O. M. Roberts van Son. (3102)

Bij tijdige aankomst van de Mail van Singapore, zal de **KONINGIN DER NEDERLANDEN**, op den 27 dezer naar Soerabaya over Samarang vertrekken.
Adres
Directeuren der N° 1. Stoomboot Maatschappij.
(3114) MACLAINE, WATSON & Co.

Het stoomschip **LANGAN SAMONGAN** vertrekt op den 20 dezer, des middags ten 12 ure van hier naar via **Cheribon** naar **Samarang**.
Adres
(3112) LEVERT & Co.

PASSAGE-GELEGENHEID
per het eerste Nederlandsch vierkant getuigde schip **LANDBOUW**, Kapt. **F. A. Kleinenberg**, zijnde bijzonder voor passagiers ingerigt en uitgerust.
Deze bodem zal de terugreis aanvangen in den loop van December.
Adres bij *de Agenten*,
(3080) J. CEZARD & Co.

Passage naar Nederland
per het Nederlandsch fregatschip **ERASMUS**, Kapt. **J. van Heiningen**, zijnde voor passagiers bijzonder mooi ingerigt.
Dezen bodem zal medio November de terugreis kunnen aanvangen.
Adres te Samarang bij de heeren *Dorrepaal & Co.*
Alhier bij *de Agenten*
(3061) J. CEZARD & Co.

Passage naar Nederland
wordt passage aangeboden met het snelzeilend Nederl. schip **JAN HENDRIK**, kapt. **H. de Jong.**
Dezen bodem, ladende te Samarang, zal omstreeks met het einde der maand December direct van hier vertrekken.
Nadere informatiën zijn te bekomen te Samarang en hier bij
de Agenten,
(3136) B. KOPERSMIT & Co.
Batavia, 17 *October* 1857.

Naar Nederland
wordt Passage aangeboden met het snelzeilend Ned. schip **WILLEM III**, kapt. **C. van der Burg.** Dezen bodem, ladende te Tagal, zal omstreeks met het einde der volgende maand direct van hier vertrekken.
Nadere informatiën zijn te bekomen bij den gezagvoerder te Tagal en hier bij
de Agenten,
(3137) B. KOPERSMIT & Co.
Batavia, 17 *October* 1857.

BATAVIA.

In den vroegen morgen van heden, is Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal, met gevolg, van hier naar Buitenzorg vertrokken.

— Van eene welwillende en deskundige hand, ontvingen wij de volgende regelen, die wij met genoegen in ons Blad opnemen:

Het op Woensdag avond, den 14 dezer, door H. H. Leden der Bataviasche Liedertafel *Aurora*, in de Schouwburgzaal alhier, ten voordeele der nagelatene betrekkingen van wijlen Neêrlands grooten Toondichter *J. B. van Bree* gegeven Concert, was zeker eene der schoonste en luisterrijkste Toonvereenigingen, die wij hier nog mogten bijwonen en zal het welligt ook voor hen, die daaraan geen deel konden nemen, niet ongevallig zijn, hieronder eene kleine analyse te vinden, van het op dien avond ten uitvoer gebragte programma.

Bij het binnentreden in de Schouwburgzaal werden wij al dadelijk aangenaam verrast, door den nieuwen; smaakvollen dos, — het werk van den verdienstelijken kunstschilder *van Kinsbergen*, — waarin die zaal sedert eenige dagen is gehuld; zoomede door het afbeeldsel van wijlen den heer *van Bree*, dat midden boven de avant-scène prijkte. Doch laten wij ons, voornamelijk om den wille van het *doel*, over de talrijke opkomst van het publiek verheugen.

Het Concert werd geopend door de *Schoone Concert-Ouverture in E. S.* van onzen grooten en te vroeg ontslapen Componist. De uitvoering van dit kernachtig toondicht door een goed bezet orchest, onder de leiding van den verdienstelijken directeur *Souweine*, liet niets te wenschen over.

Het daarop volgend mannenkoor, *die Abendglocke van Mangold*, door de *H. H. leden der liedertafel* voldeed bijzonder en wij hebben in de uitvoering mogen opmerken, dat deze mooijelijke compositie, door H. H. executanten zeer goed was begrepen. Dit was mede het geval met het door den heer *Souweine* gecomponeerde *Choeur Marin*. Wij gelooven echter, dat eene kleine piano-begeleiding en een weinig meer energie, ons hetzelve nog beter zoude hebben doen kennen.

De liederen en de *Trio voor piano, viool en violoncel* hebben uitmuntend voldaan. De algemeen erkende en hooggeschatte talenten van de heeren *Ryckmans*, *Calnett* en *Madaré* pleiten genoegzaam voor de meer dan gewone uitvoering dezer stukken.

De voordragt van het gebed uit de Opera *L'Etoile du Nord* van *Meyerbeer*, voor Sopraan met mannenkoor, heeft wederom eene parel gehecht aan de kroon van Mevrouw *Chaulan*. De geestdrift was in top en onder daverende toejuiching werd deze dame naar hare plaats begeleid. Ook zij had zich zelve als het ware overtroffen.

Hier mede was het eerste gedeelte van het programma afgeloopen. Aller verwachting twas meer dan voldaan en in die stemming maakte men naar het tweede, hetwelk aanving met de Ouverture van *Guillaume Tell*. Ofschoon de uitvoering daarvan over het algemeen ferm mag genoemd worden, moeten wij echter eenige fouten verzoeken, bij deze volgende gelegenheid zoude doren te willen vrijwaren van eenige, niet zeer welluidende nuances, door te hooge stemming veroorzaakt.

Het Duo *La peur en Chantant*, is een juweeltje van compositie voor twee Sopranen, dank zij der dames *Coster* voor de lieve uitvoering van hetzelve.

De *Avondnevel* en het *Roozelied*, zijn eigenlijk geen Concertstukken. De Directie zal waarschijnlijk deze liederen gekozen hebben tot een aandenken aan den componist *J. B. van Bree*. Uit dit oogpunt beschouwd doen wij hulde aan hare keuze dier stukken, wier uitvoering overigens zeer goed geweest mag heeten.

De *Scène et Tombeau* uit *Lucia di Lammermoor* voor viool, voorgedragen door den heer *Olyve*, mogt den grootsten bijval inoogsten. Het meesterlijk en gevoelvol spel van dezen dilettant bragt ieder in verrukking; getuige het daverend handgeklap en de driewerf herhaalde terugroeping van dien talentvollen toonkunstenaar, waarop Batavia te regt trotsch mag zijn.

Hierna mogten wij nogmaals het genoegen smaken Mevrouw *Chaulan* te bewonderen in de voordragt der Variations *Sur le Carnaval de Venise*. Wij hebben zelden een muziekstuk gehoord, waarin zoo vele moeijelijkheden zich als op een stapelen. Het kunsttalent van Mevrouw *Chaulan* heeft ze allen met glans overwonnen.

En nu ten slotte de *Finale* der 2de acte van de opera: *Guillaume Tell*.

Krachtig en met geestdrift werd dit schoone Mannenkoor door H. H. Leden der liedertafel *Aurora* uitgevoerd; de heer *van Kinsbergen* heeft zich voortreffelijk gekweten van zijne partij als *Guillaume Tell*.

En hiermede eindigde dit edel doelend feest, hetwelk ieder aanwezige gewis een in deze dagen te Batavia zoo zeldzaam onderhouden, weerdend genot heeft verschaft, waarvoor wij niet verlegen H. H. Bestuurderen van dit Concert, de door aanvang aangeboden hebbende commissie, de H. H. liefhebbers, in een woord allen, die tot de zoo luisterrijke uitvoering hebben medegewerkt, hunnen innigen dank kunnen betuigen, — een dank, dien wij hun hier openlijk toebrengen.

— Naar wij vernemen bedraagt de opbrengst van dit Concert ruim ƒ 1600.

— Op gisteren avond ten 9 ure hebbende wij hebbers aan dit Concert den Dames *Coster* en ten 10 ure aan Mevrouw *Chaulan* eene luisterrijke serenade gebragt, als een openlijk blijk van hulde voor hare schoone talenten en de eenstemmige wij erkentelijkheid hare welwillende medewerking, die zoo veel heeft gedragen tot den luisterrijken uitslag van dit Concert.

Ten vervolge op het in deze courant, onder dagteekening van 29 Sept. no. 78, gegeven voorloopig berigt nopens de expeditie naar *Timor*, kan worden vermeld dat het door den commandant der expeditie naar *Li...* bestemde gedeelte der troepen, den 21sten Sept. 11... *Atapoepoe* aankwam. Den 23sten werd naar het ... van den radja opgerukt, welke plaats den 25sten ... bereikt werd, na zeer vermoeijende marschen, door soms digt begroeid en langs een steil terrein, van ... de vijand het ophield de expeditie te beschieten, de... telkens terug gedrongen werd.

Den 25sten had er een scherp gevecht plaats, wa... bij niet alleen aan den vijand veel afbreuk gedaan werd, maar ook van onze zijde verscheidene officieren en manschappen sneuvelden en gewond werden.

Na deze tuchtiging van den vijand, werd in den ... geli van den 26sten de terugmarsch ondernomen.

Gesneuveld zijn 2 Javansche militairen en een bediende van een der officieren.

Gewond zijn:

de kapitein *Hamers* aan de bovenlip en aan het li... kerbeen, de luitenant *van Cattenburch* aan het linker schouderblad, en 24 andere soldaten.

De resident van Timor, die de expeditie vergezelde, keerde den 28sten September met den kolonel, commandant der expeditie, en den staf te Koepang terug.

(Jav. Cour.)

Grissee 9 *October*. Heden morgen ten 4 uren h... er een droevig voorval plaats aan boord van de Ned. Ind. schoener *Fatahool Moebarak*, djuragan Hadji Langkatjo. De matroos genaamd Penati van Kelli... nabij Macassar afkomstig, aan de koorts lijdende, kreeg een aanval van razernij, waarin hij eene soort van klewang nam en daarmede 3 zijner medeschepelingen zoodanig verwondde, dat een van hen heden morgen ten gevolge daarvan overleden is. Een andere schepeling wakker wordende, gaf hem met een stuk hout een slag in den hals, waardoor hij nedervieI en men gelegenheid had hem te binden en aan de policie over te leveren.

Voor het leven der tweede vreest men, de derde is het mogelijk weder opbrengen.

(De Oostpost).

NEDERLAND.

Uit een door het Departem. van Financiën openbaar gemaakt overzigt van de opbrengst der middelen over de maand Julij blijkt, dat zij een totaal opleverden van ƒ 4,290,896.48½, hetwelk minder is dan in 1857... Over de zeven eerste maanden levert het jaar 1857 evenwel een hoogere opbrengst, in vergelijking met 1856, van ruim ƒ 860,000.

— In het laatst der afgeloopen maand kwam met het Bremer schip *Amalia* te Rotterdam, binnen de tweede stuurman *W. L. Schröder*. Dadelijk na afmonstering te hebben, haastte die zeeman zich, zonder tijdverlies, zonder schriftelijk bewijs van afmonstering af te wachten, op de en het punt van vertrek staande stoomboot te komen. Te Roozendaal aangekomen, ziet een der marechaussees hem en vraagt hem uit te moeten stijgen. Hij wordt voor den commissaris van politie aldaar gebragt, en, in weerwil van zijn protesteren, op grond van een signalement gearresteerd en onder beschuldiging van diefstal in eene slaapstede, eenige dagen vóór het binnenvallen van het genoemde schip te Rotterdam gepleegd, en den volgenden dag gebragt naar Rotterdam. Toen hij daar voor den commissaris was gebragt, zeide deze hem, dat hij de persoon niet was, en derhalve als een misdadiger geboeid, door den Roozendaalschen commissaris getransporteerd te zijn, stond het den jongeling zonder eenige vergoeding vrij, zijne reis op nieuw te beginnen.

— De aardappelen, zoo leest men in de *Boeren-Goudmijn*, kwamen in 1583 naar Europa. Na 53 jaren brak de aardappelziekte uit, en vernietigde de hoop der landbouwers, en na 80 jaren waren de aardappelen reeds zoo ontaard, dat er niet eens zaad kon gewonnen worden. In het jaar 1650 bragten de Spanjaarden weder goede zaden uit Peru, welke 60 jaren lang gezonde aardappelen opleverden. Later werden evenwel ook deze ziek en in het jaar 1779 was die ziekte zoo ver gevorderd, dat men de vrucht in het geheel niet meer eten kon. In het jaar 1797 bragten de Engelschen nieuwe zaden naar Europa, maar eerst in 1802 en 1803 vonden deze eene eigenlijke verspreiding in Duitschland, en zijn van dat oogenblik af gemeen goed voor alle volkeren geworden. Vijftig jaren later viel de aardappelziekte met vernieuwde hevigheid in, die eerst in het jaar 1856 is verminderd. Hieruit zou het bijna schijnen, als of de aardappelen elke vijftig jaren aan ziekte onderhevig zijn.

— Men berigt uit Leiden, dat het schoorsteenstuk in de raadkamer op het stadhuis, zijnde een schilderstuk van den Leidschen schilder *Jan Lievens*, vervaardigd in het jaar 1640, voorstellende de geschiedenis van *Scipio de Africaan*, op eene voorbeeldeloos wijze op nieuw doek is overgebragt, door den huisschilder *J. G. de Vink*. Men was tot nu toe gewoon oude schilderstukken tot dat einde naar Engeland te zenden, ten einde aldaar op die wijze te worden gerestaureerd; gelijk nog onlangs is geschied met eenige schilderijen, behoorende tot het museum *Bogmann*. Uit deze onvaderlandsche gewoonte, eene aanmerkelijke som geld, die men ook hier te lande de kunst weer wil aan de kunstgewrochten van onze Hollandsche schilderschool, in wezen te doen blijven. Zeker verdient het werk van den Leydschen huisschilder *de Vink* meerdere bekendheid en zou het openbaar getuigenis van de onberispelijkheid zijner gedane proefneming niet weinig strekken tot bevordering van een algemeen belang verstrekken.

ENGELAND.

Cohirciveen, Valentia Baai, Ierland, 14 *Aug.* 1857. Zoo als ik U in mijne vorige mededeelde, verliet het *Atlantic Squadron*, bestemd tot het leggen van

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag 17 October 1857, No. 83.

den Atlantischen telegraafdraad, Queenstown den 3den dezer en arriveerde na een voorspoedigen overtogt te Valentia-Bay den 4den 's avonds ten 7 uur. Allen aan boord der verschillende schepen, werden door den ridder van Kerrij op eene hartelijke manier ontvangen, en denzelfden avond werd door laatstgenoemden een groot bal op het succes der onderneming gegeven. Den 5den, Woensdag, ten 6 ure werd de eerste poging tot het leggen van den draad gedaan, en zoodra zijn uiterste gedeelte goed met de kust verbonden was, hield de lord-luitenant eene schoone aanspraak, toepasselijk op onze expeditie, welke met de grootste en warmste geestdrift, door een ieder daar tegenwoordig, ontvangen werd.

De *Niagara* welke het eerste gedeelte van den draad begon te leggen, stoomde onder het donderend weergalmen harer kanonnen naar het punt harer bestemming, met de snelheid van 4 Engelsche mijlen per uur. Aan de andere zijde van het eiland Valentia, te Cohirciveen, was door de Britsche admiraliteit eene fraaije tent, voor de ingenieurs en telegraphisten opgerigt, waarin de instrumenten ter ontvangst en vervoer der dépèches van de kust naar het schip geplaatst waren. Dagelijksche voordeelige vorderingen vervulden de harten van allen die in deze onderneming begrepen waren, met geestdrift en hoop op goed succes; en Maandag morgen den 10den had de *Niagara* reeds 300 Engelsche mijlen lengte van den draad gelegd; dépêches werden vice-versa gewisseld tot des namiddags van dezelfden dag, toen helaas! *op eens* de communicatie ophield, en noch teekens noch stoom meer overkwamen.

Alle electrische pogingen werden onmiddelijk in het werk gesteld, ten einde de reden dezer plotselinge en onverwachte storing te ontdekken, die ons naar de regelen der electriciteit de verzekering, gaven, dat de draad òf gebroken òf door de ingenieurs aan boord afgesneden en aan eene boei, welke voor dat doel aan boord was, ingeval van slecht weder, was vastgemaakt en in zee geworpen. Onze twijfel en vermoedens werden echter gisteren morgen ten 4 ure, door de terugkomst der *Cyclops* bevestigd, welke de treurige tijding medebragt dat de draad gebroken was. 300 Engelsche mijlen van den draad zijn dus aan de bijna onmeetbare diepte van den Oceaan ten prooi gegeven, en daar het onmogelijk is deze lengte om hare zwaarte boven water te krijgen, moet deze moeijelijkste van alle ondernemingen tot het volgende jaar worden uitgesteld. Het behoeft geene betoog, hoe zeer een ieder door dit noodlottig voorval is teleurgesteld, doch wij hopen en zullen ongetwijfeld alle pogingen in het werk stellen, om aanstaanden zomer ons doel te bereiken en de nieuwe met de oude wereld te verbinden.

De reden welke dus onze schoonste verwachtingen heeft teleurgesteld, wordt algemeen aan de onjuiste werking van de machine, welke den draad van tusschendeks naar zijne rustplaats moest vervoeren, toegeschreven, alhoewel dit nog door eenige wetenschappelijke mannen betwijfeld wordt. Zoodra echter de bepaalde reden zal bekend zijn, zal ik niet nalaten ze onmiddelijk mede te deelen.

Londen, 19 Aug. Thans nu het bezit van Indië op het spel staat, leest men van onderscheidene zijden aanhalingen en uittreksels van geschriften en verslagen van vroeger, waarin de tegenwoordige toestand voorspeld wordt. Zoo deelde de *Globe* gisteren avond de gevoelens van sir F. Munro mede, volgens een document van 1822, Daarin zegt deze, dat eene vrije pers onbestaanbaar is met de heerschappij over vreemdelingen, daar, indien de pers het afwerpen van een vreemd juk predikt, als zijnde een der eerste pligten, en zij tevens even vrij is voor den inboorling als voor den Europeaan, de gevolgen niet kunnen uitblijven, en dat ook, indien het inprenten van zedelijke en godsdienstige pligten het uitsluitende doel dier pers was, dit voor een tijd voldoende zou zijn, doch dat de bevolking, tot vergelijking van haren met onzen (der Engelschen) toestand gedreven, zich weldra van dat onderwijs zou bedienen tot staatkundige oogmerken. »Indien wij zeker waren," zegt sir Munro, »dat de pers alleen dan op het volk zou werken wanneer het grootste gedeelte de zucht naar vrijheid ingezogen had, dan zou het gevaar zich slechts in het verschiet vertoonen; doch ten gevolge van onzen bijzonderen toestand in dit rijk is dit niet hetgeen gebeuren zou, want het gevaar zou van de zijde der inlandsche soldaten komen en niet van het volk." Als reden daarvoor geeft sir Munro op, dat de ongestoorde en stille vooruitgang, die in landen waar geen vreemdelingen heerschen merkbaar is, onder eene vrije drukpers, ten gevolge eener trapsgewijze bevordering in kennis, niet verwacht kan worden in Indië, bij het gelijktijdig bestaan van een builandsch bestuur en eene vrije pers, met een leger van inboorlingen, bij welke laatsten zich de geest van onafhankelijkheid zal openbaren lang voor dat het volk er aan dacht. »Het leger zal niet wachten naar de langzame werking van het volksonderwijs en van den voortgang van den geest der vrijheid, maar zich haasten om zijne eigene maatregelen, tot omverwerping van de regering, en ter herkrijging van de nationale onafhankelijkheid uit te voeren, hetwelk zij spoedig van de pers, als hun pligt, leeren zullen." Ten slotte leest men in dit uittreksel (dat de *Globe* waarschijnlijk overnam om de nu onlangs, maar te laat, in Indië genomen maatregelen betrekkelijk de pers te verdedigen): Wij nemen thans eene proeve die nog nimmer ter wereld genomen werd, nl, een buitenlandsch beheer te handhaven door middel van een leger van inboorlingen, en aan dat leger door eene vrije pers te leeren, dat het ons behoort te verdrijven en zijn land te bevrijden. Wat Europeanen alleen aangaat, hetzij in of buiten indische dienst, zoo kan de vrijheid of beperking der pers ons weinig schelen en verdient zij ter naauwernood ernstig de aandacht Alleen met betrekking tot de inboorlingen wordt de pers bedenkelijk, en slechts dan wanneer zij ons leger van inboorlingen opwekt, zullen de schrikbarende uitwerkselen er van ondervonden worden. Velen in dat land (Indië) en in Engeland bewonderen voorzeker bij voortduring de poging der indische pers, en zien met voldoening de snelle uitbreiding van kennis onder de inboorlingen te gemoet, terwijl intusschen dezelfde pers eene schrikbarende omwenteling voorbereidt, die door eene ontijdige en gewelddadige omverwerping van onze magt, al onze hoop zal verijdelen, en Indië zal terugbrengen tot een meer hopeloozen toestand, dan toen wij die streek het eerst vonden." Sedert dat dit geschreven werd zijn er 35 jaren verloopen.

Het boven uitgedrukte gevoelen is dat van velen in Engeland, hoewel de meerderheid steeds vast gelooft aan de spoedige onderdrukking der muiterij, met uitzondering van enkelen, die; zoo als de markies van Clanricarde onlangs in het Hoogerhuis, de voorkeur geven aan eene streelende zelfmisleiding, en door overdreven geringschatting van het gevaar, van ellendige muiters, zwervende muiterbenden [illegible]reken enz. Het gouvernement is intusschen niet van dit gevoelen en erkent gereedelijk het hagchelijke van het oogenblik, doch houdt natuurlijk het vertrouwen in den uitslag van de inspanning, den moed en de volharding der engelsche troepen staande.

Dat de omwenteling in Indië alle schrikbeelden verwerzenlijkt, ziet men uit de menigte brieven, die dagelijks in de dagbladen worden medegedeeld, en zij bewijst tevens hoe weinig zedelijken invloed de Engelschen bezitten, na eene eeuw de heerschappij over inboorlingen uitgeoefend te hebben. »Gij Engelschen," zeide een der Sepoys, die officieren in Oude vergunde onverlet te vertrekken (eene op zich zelve staande gematigdheid), »zijt lang onder ons geweest, maar kent ons nog niet."

»Op den honderdsten verjaardag van den slag van Plassy," leest men in een brief uit Bombay van 18 Julij, »hadden de muiters te Delhi zich voorgenomen den geheelen dag te strijden, en hielden letterlijk hun woord. Zij vielen ons aan ten 6 ure 's morgen en streden tot 7 ure 's avonds, 400 of 500 dooden op het slagveld latende." De schrijver van dezen brief ziet de zaak zeer zwaarwigtig in, en vreest voor het behoud van Indië, er bij voegende: »Wij hebben al wat ons overkomt voor onze trouweloosheid verdiend."

— In een brief van den generaal-majoor Hearsey, gedagteekend 2 Julij 1857, leest men: »De muiterij in het bengaalsche leger is toegenomen tot op elk punt, waar dat leger zich uitstrekt, en wij zullen het eigenlijke Hindostan weder te veroveren hebben door een engelsch leger, en zonder voortaan een leger inboorlingen op de been te houden, ten minste geene Mahomedanen of Braminnen of eenige Hindoes van eene hooge kaste. De Sikhs zijn getrouwer, en hunne regementen dagteekenen van voor 50 tot 100 jaren. De troepen van Bombay en Madras blijven steeds getrouw."

Volgens een brief uit Parijs in de *Express*, is generaal »'Orgoni (een Franschman, wiens eigenlijke naam Giredon is/ naar Caïro vertrokken, om van daar naar Delhi te gaan en zich aan het hoofd der muiters te stellen. Hij was een der [illegible] in den strijd tegen de Burmezen en beroemde zich, zijn leven te zullen wijden aan de vernietiging van de britsche magt in Indië.

— Het ongeval, den atlantischen kabel overkomen, wordt nu geweten aan een der werklieden, die de machine niet goed behandelde; doch het is te betwijfelen of men immer het leggen op zulke groote diepten als die waar de kabel brak, zal kunnen bewerkstellingen, zonder gewigten, die bij korte tusschenruimten het uitgevierde eind op den bodem houden, aangezien anders de kracht van de massa water bij den minsten stroom eene te groote bogt zal te weeg brengen, waarvan de zwaarte en spanning te sterk is dan dat de kabel aan boord van het schip ze zou kunnen verdragen. Eenige deskundigen willen nu beweren, dat dezelfde kabel niet meer dienen kan, maar dat er een van veel minder specifieke zwaarte moet gebezigd worden. De aandeelen der compagnie zijn thans nominaal 30 of 40 pct. onder pari.

FRANKRIJK.

Eugène Sue is jl. Maandag te Annecy in Savoye overleden. Hij was geboren te Parijs den 1 Januarij 1801 en stamde af uit een geslacht van Provence.

Zijn overgrootvader Pierre Sue was hoogleeraar in de geregtelijke geneeskunde en bibliothekaris der academie van geneeskunde te Parijs. Zijn grootvader was hoogleeraar aan de geneeskundige school, heelmeester van het hospitaal de la Charité, leeraar in de ontleedkunde aan de school van schoone kunsten en heelmeester van het huis van Lodewijk XVI. Zijn vader, een uitstekend verdienstelijk geneesheer, was ook leeraar in de ontleedkunde, lijfarts van mevr. Beauharnais en sedert van keizerin Josephine. De keizer benoemde hem tot chirurgijn-en-chef van de keizerlijke garde. Na het keizerrijk verbonden eerst Lodewijk XVIII en daarna Karel X dr. Sue aan hunnen persoon. Dr. Sue was een der meest uitstekende geleerden; hij heeft belangrijke werken nagelaten, voornamelijk over twee onderwerpen, die Engène Sue in zijne *Verborgenheden van Parijs* dikwijls behandelt, de satyriasis, die verschrikkelijke ziekte van notaris Ferrand, en het voortduren van het gevoelsvermogen bij de ter dood gebragten, nadat zij zijn geguillotineerd.

De vader van Eugène Sue was drie maal gehuwd. Bij zijne eerste vrouw had hij eene dochter. Hij scheidde van die vrouw en zij huwde den heer Legouvé, schrijver van de *Verdiensten der vrouwen*. Dr. Sues dochter is in den echt getreden met den heer Caillard, lid der firma Laffitte en Caillard, ondernemers van openbare middelen van vervoer.

De tweede vrouw van dr. Sue was de moeder van Eugène Sue, en stierf, na twee jaren gehuwd te zijn geweest. Bij zijne derde vrouw verwekte dr. Sue nog eene dochter.

Josephine en prins Eugène hielden Eugène Sue ten doop. De jeugdige Eugène Sue was zeer bevriend met Adolphe Adam. Zij gingen zamen school en leerden bij denzelfden meester.

Eugène Sue studeerde in de geneeskunde en in 1823, tijdens den oorlog in Spanje, vertrok hij als sous-aide van het personeel der vliegende hospitalen; hij had toen tot chirurgijn-majoor den heer Gonzalès, vader van Emmanuel Gonzalès. Weldra werd hij aan den staf van den hertog van Angoulême verbonden. Na den oorlog deed hij eene eerste proeve op het gebied der letteren, door gezamenlijk met een zijner vrienden, den heer de Forges, een vaudeville te schrijven. Kort daarop scheepte hij zich als aidechirurgijn aan boord van den *Breslau* in; hij bezocht Azië, Indië, Amerika, Antilles, en woonde den slag van Navarino bij.

De dienst verlaten hebbende vestigde hij zich te Parijs. De dood van zijnen grootvader van moederszijde en van zijnen vader, beide den 23 Nov. 1831 overleden, stelde hem in het bezit van zijne fortuin. Toen begon hij zich ten eenenmale aan de letteren te wijden, die hij bleef beoefenen, terwijl hij van tijd tot tijd het atelier van Gudin bezocht, die hem onderwijs gaf in het schilderen van zeestukken.

De eerste romans van Eugene Sue waren bijna allen van maritiemen aard; ook behoort eene *Geschiedenis van het fransche zeewezen* tot zijne vroegste werken. Van 1832 tot 1826 was hij medearbeider van het *Livre des Cent et un*, de *Revue des deux-mondes*, de *Revue de Paris*, het *Journal des demoiselles* enz.

In verscheidene officiële verzamelingen door de regering uitgegeven, en met name in de *Gedenkschriften* van cardinaal Sourdis, heeft Sue vele bijdragen geleverd. Doch dit was de regte weg niet dien hij bewandelen moest. De *gedenkschriften eens onbekenden* en *Mathilde*, twee werken die voorzeker niemand zal hebben vergeten, deden het zeldzame brein van den vruchtbaren schrijver ten hoogste bewonderen. Van lieverlede legde Eugene Sue zich de taak op, zijn genie dienstbaar te maken aan de zaak van den vooruitgang der maatschappij, zoo als hij dien vooruitgang begreep. In deze soort van populariteit had hij toen nog weinig mededingers. Zijne romans waren niet bloot werken van kunst, maar hadden eene bepaalde strekking, vormden eene propaganda. Het *Journal des Débats* leverde aan het publiek de *Verborgenheden van Parijs*, de *Constitutionnel* nam *de Joodsche Wandelaar*, de *Gedenkschriften van een Kamerdienaar* en *de Zeven hoofdzonden* op, omvangrijke tafereelen, waarin de botsing der denkbeelden en de critiek der maatschappij evenveel plaats innemen als de schildering der hartstogten en der karakters. Zeer natuurlijk werd Eugene Sue een politiek persoon; te Parijs was hij de laatste verkozene door het algemeen stemregt voor de toepassing der wet van 31 Mei, en in het Wetgevend Ligchaam had hij eene plaats aan de linkerzijde ingenomen. Sedert de gebeurtenissen van December 1851 woonde hij in Savoye.

Eugène Sue was zeer rijk, en hield veel van weelde, bloemen, pracht; schoone paarden. Hij was de eenige letterkundige, dien de Jockey club onder hare leden telde. Verscheidene malen heeft hij zijne paarden aan de wedrennen doen deelnemen; in 1835 b. v. zag men een zijner paarden, Mameluke, geboren uit Mameluke en Leila, tegen de paarden van den prins der Moskowa, van Fasquel en anderen, als mededinger optreden. Hij bezat prachtige beeldhouwwerken in hout, kostbare bronzen voorwerpen, keurige meubelen, schilderijen van de vlaamsche school, mozaïk werk, het fijnste lakwerk, zijden behangsels, japansche vazen enz. enz., al hetwelk in zijne zalen in de rue Caumartin en rue de Provence prijkte; ook was hij eigenaar van broeikaseen van hooge waarde, en behoorde het kasteel des Bordes, in het departement du Loiret, tot zijne bezittingen. Dit kasteel had hij voor eenigen tijd weder aan zijnen zwager, den heer Caillard, verkocht. Hij maakte van zijn geld een voortreffelijk gebruik en liet den werkman veel verdienen. De beschuldiging dat hij op het kasteel des Bordes een berooid leven zou hebben geleid is valsch; integendeel hij leefde daar als een filozoof. Door zijne weldaden maakte hij zich gelied bij de boeren; hij stichtte eene school en beschonk de plaats met eene soort van omnibus, om de kinderen, die ver af woonden, heen en terug te brengen.

De vroegtijdige dood van Eugène Sue is een groote slag voor allen, die met hem in aanraking zijn geweest. Hij wordt diep betreurd.

DUITSCHLAND.

Weenen, 19 Aug. Naar men verneemt zijn tusschen de cabinetten van Weenen en Berlijn moeijelijkheden gerezen ter zake van het door de bondscommissie ontworpen wetboek van koophandel. Oostenrijk nl. zou wenschen dat dit ontwerp aan den bondsdag te Frankfort wierde voorgelegd, terwijl Pruissen daarentegen moet beweren, dat de bondsdag niet bevoegd is om over aangelegenheden van dien aard te beraadslagen, en zijne tusschenkomst in dit geval alleen moet strekken om het ontwerp ter kennis van de onderscheidene bondsstaten te brengen.

— Den 13 Januarij 1850 werd aan dr. Veit Levit, geneesheer te Horic in Boheme, en als zoodanig bij de israëlietische gemeente aldaar aangesteld, een zoon geboren. Hoewel de vader de mozaïsche leer belijdt, weigerde hij het kind te laten besnijden. Zes jaar later, den 15 Junij 1856 werd door den heer Ehrenteil, phil. dr., kort na de aanvaarding zijner betrekking als rabbijn te Horic, eene klagt ter zake van die weigering bij het provinciaal bestuur van Gicin ingediend tegen dr. Levit, welk bestuur eerst den 3 Junij 1857 uitspraak deed, in dien zin, dat het aan dr. Veit Levit vrij staat in bedoelde aangelegenheid te handelen zoo als hij vermeent te behooren. De beslissing van deze zaak is niet onbelangrijk en daarom volgt zij hier woordelijk: »Zonder zich te willen inlaten in eene uitlegging van mozaïsche leerstellingen, zonder te willen onderscheiden of de besnijdenis zulk eene wezenlijke handeling van het jodendom is, dat zonder haar de opneming in het israëlietische kerkgenootschap niet kan volgen, moet het hooge keizerl. koninkl. stadhouderschap, ingevolge beschikking van den 17 der vorige maand, No. 15371, elke tusschenkomst van wege het bestuur, om te doen overgaan tot de besnijdenis van een zevenjarigen knaap tegen zijnen wil en tegen den wil zijns vaders, wijzen van de hand. Desniettemin moet, met het oog op de omstandigheid, dat ieder oostenrijksch staatsburger tot een der kerkgenootschappen moet behooren, een kind van joodsche ouders, wiens vader bij het jodendom blijft, zoo lang worden beschouwd als tot de joodsche godsdienst behoorende, als niet op grond der vrije keuze van het kind, met

toestemming van den vader of met bijzondere toestemming van het hoofd van den Staat, diens overgang tot een der christelijke kerkgenootschappen volgen kan. Wanneer dr. Levit het voor zijn geweten kan verantwoorden, dat hij zijnen in het jaar 1850 geboren zoon niet, overeenkomstig de mozaïsche godsdienst-voorschriften, op den achtsten dag na de geboorte heeft laten besnijden, dan is er, bij zijne openbaar afgelegde verklaring dat hij dat kind in de israëlietische godsdienst zal grootbrengen, volstrekt geen grond voorhanden om het kind, van het standpunt der regering, niet als jood te erkennen. In dit geval is het echter de pligt van den israëlietischen godsdienstleeraar van de betrokken kerkgemeente, aan het kind, wanneer het den ouderdom heeft bereikt om godsdienst-onderwijs te ontvangen, dat onderrigt *niet* te onthouden niet alleen, maar dat kind des te meer in de godsdienst te onderwijzen, dewijl in het onderwerpelijke geval, in den geest van de door den rabbijn dr. Ehrenteil warm verdedigde belangen der mozaïsche leer, dat onderrigt slechts leiden kan om aan den zoon van dr. Levit de overtuiging te schenken van de noodzakelijkheid eener godsdienst, opdat hij, tot rijperen ouderdom gekomen, zelfs kan beslissen of hij al dan niet jood wil wezen."

RUSLAND.

Volgens zekere berigten uit den Caucasus meldt de *Triëst. Zeit.* eenige nadere bijzonderheden omtrent de nog slechts gebrekkig bekende laatste gebeurtenissen aldaar. Sefer-pacha was aan het hoofd van 10 à 12,000 man uit het land der Pfeduls den Kuban overgetrokken en maakte zich van 8 sterke plaatsen, 8 kanonnen en 65 paarden meester. De Russen trokken op den weg van Rostow en Taman terug. Den generaal Philipson, commandant en chef der kozakken, werd bij deze gelegenheid het paard onder het lijf getroffen, waardoor hij zijn schenkel brak. Mehemet-Bey en de Belgische officier Stankajewich hebben veel tot deze overwinning der Circassiërs bijgedragen. De vloot der Kaspische zee werd door de Russen zeer versterkt. Drie andere flottilles zijn in den laatsten tijd voor het Aralmeer, het Baykalmeer en de rivier Amur in gereedheid gebragt. Brieven van 24 Junij uit Temir-Kan Scicira (?), eene sterke plaats der Russen aan de Kaspische zee en hoofdkwartier van die troepen, welke bestemd zijn om met de bergvolken van Daghestan te strijden, melden, dat eene dreigende bijeentrekking van de Russische strijdmagt in de rigting van Tschetschenca in den omtrek van Wozdwigenskayo plaats had. Deze troepen, grootendeels afkomstig uit de militaire plaatsen van Gronaya en Hassan-Yart staan onder het bevel van den generaal Nicolai en hadden de taak, om in het binnenste der bergstreken voort te rukken en eindelijk tot Andi door te dringen, ten einde aldaar op strategische punten forten aan te leggen, terwijl het legercorps van Daghestan zich bij Cerkay bijeen zou trekken, om zich met den generaal Nicolai te vereenigen. Maar Schamyl kreeg den wind van deze operatiën, trok zijne troepen bijeen en kwam de aankomst der Russen onder Nicolai voor. Hij greep alstoen de strijdmagt van generaal Budanowski aan en bragt den Russen eene volledige nederlaag t e. die na een aanzienlijk verlies over de rivier Koysow moesten terug trekken. Ongeveer 3 à 4000 Russen werden buiten gevecht gesteld en eene groote hoeveelheid amunitie, kanonnen, enz. viel den Circassiers in handen. Gedurende dit bloedig gevecht grepen de Circassiers van den anderen kant Hassan Yart aan en noodzaakten den generaal Nicolai deze plaats te hulp te komen. De onderbevelhebber van Schamyl, Hadji Murad, bleef met een corps Nicolai in het oog houden, terwijl Schamyl met zijne geheele magt, 25 à 30 000 man sterk, de positiën Piletly en Ahalgo aanviel en bezette. De Russische troepen, die zich hiertegen verzetteden werden door de bergbewoners hevig aangevallen en deerlijk geteisterd, zoodat Schamyl, na deze nederlaag Temourkan belegerde. Het geheele verlies der Russen bij al deze gevechten moet zeer aanzienlijk zijn.

SPANJE.

Indien men geloof mag slaan aan een schrijven uit Madrid, dan zou men daar te weten zijn gekomen, dat tusschen Mexico en de Vereenigde Staten een geheim tractaat gesloten is. Indien dit bevestigd mogt worden, dan is dit eene zaak van het uiterste belang. Bovendien mompelde men bij het vertrek van de laatste post te Madrid, van eene geheimzinnige palais intrigue, wier doel was, om het tegenwoordig cabinet te doen vallen, welke intrigue maar ter naauwernood verijdeld was. Het is en blijft in Spanje nog altijd hetzelfde!

TURKYE.

De sultan heeft eigenhandige brieven geschreven aan de souvereinen der vier staten, die de diplomatieke betrekkingen met zijne regering hebben afgebroken. (Keizer Napoleon, keizer Alexander, koning Frederik Willem en koning Victor Emanuel). Ali-bey zou den 12 Augt. vertrokken zijn om den voor Napoleon bestemden brief aan dien vorst te overhandigen. Den 10 hebben de hh. de Thouvenel, von Wildenbruch, Bourenieff en Mossi van hunne regeringen, uit Parijs, Berlijn, Petersburg en Turijn, per telegraaf bevel gekregen op hunnen post te blijven.

— In Wallachije zijn de kiezerlijsten openbaar gemaakt. Tot 8 September kunnen belanghebbenden hunne bezwaren tegen die lijsten indienen. De kaimakan van dat vorstendom heeft een groot aantal ambtenaren afgezet, en blijkens brieven uit Bucharest zijn in Wallachije dezelfde onwettige handelingen gepleegd als in Moldavië. Zoo heeft b. v. het bewind bepaald gelast, dat al de vrienden en geestverwanten der voormalige hospodars Stirbey en Bobesco niet in aanmerking moeten komen.

— De *Presse d'Orient* meldt dat de heer Talleyrand, vertegenwoordiger van Frankrijk in de Donau-vorstendommen, vóór het incident dat een oogenblik had gedreigd de goede verstandhouding tusschen de Porte en eenige europesche mogendheden te verbreken, het voorwerp is geweest van een hem met buitengemeene geestdrift gebragte hulde; eerebogen waren voor hem opgerigt, feesten werden te zijner eere gegeven, en het gemeentebestuur zoo wel als de bisschop hielden toespraken tot hem. Luide kreten werden aangeheven ter eere van den keizer der Franschen en de mogendheden die het parijsche tractaat hebben geteekend.

TUNIS.

Uit Tunis zijn nadere bijzonderheden bekend geworden betreffende het oproer aldaar, ontstaan door de valsche beschuldiging door een moor tegen een israëliet ingebragt, dat deze het mahomedaansche geloof zou gehoond hebben. Die mannen raakten handgemeen; de broeder van den israëliet kwam die valsch beschuldigde te hulp, doch beide werden door een groot aantal mahomedanen verschrikkelijk mishandeld, en niet zonder moeite gelukte het hun zich van hunne aanvallers te verlossen. Op de beurs een wijkplaats hebbende gezocht, werden zij door de volksmassa vervolgd en op nieuw mishandeld. Bij dezen oploop zijn zestig menschen gekwetst geworden; anderen spreken van vijftig dooden. De mooren plunderden de handelsbeurs der Europeanen, en roofden al de gelden die zich in de kassen der verschillende kantoren bevonden. Na verloop van twee uren verscheen de gewapende magt, die de mooren uiteendreef. De heer Rousseau, vice-consul van Frankrijk, had zich, bij het vernemen van het gebeurde, naar den bey begeven en krachtige beteugeling van het oproer geëischt. Den 11 waren onrustbarende geruchten in de stad verspreid; men zeide nl. dat de bey eene circulaire had gezonden aan de consuls, waarin hij hun kennis geeft, dat hij zich het regt voorbehoudt de Europeanen door zijne politie te laten in hechtenis nemen en ze voor 's lands regtbanken te brengen. Van een anderen kant wordt beweerd, dat de bey zeer bevreesd is voor de gevolgen van den indruk, dien de onlangs gepleegde wreede moord op den israëlietischen voerman in Europa heeft te weeg gebragt. Zijne vrienden en handlangers trachten in Europa eene andere meening te doen ingang vinden. Zoo is het hun gelukt bij den *caïd nessim* (schatmeester) van den bey te bewerken, dat deze ambtenaar, zelf een vermogend en invloedrijk israëliet, de rabbijnen en aanzienlijke joden te Tunis bijeengeroepen en hun namens den bey eene door hen geteekende verklaring afgevraagd heeft, waarin zij getuigen *dat de bey den joden goed gezind is!* Bovendien heeft de *caïd-nessim* zijnen geloofsgenooten den raad gegeven, nooit aan de Europesche dagbladen feiten mede te deelen van dien aard als het vonnis van de Charâ over den oploop van den 9. Of de *caïd-nessim* de begeerde handteekeningen heeft gekregen is nog onbekend; zoo veel is echter zeker, dat, zijn zij gegeven, dit niet zonder dwang en de verschrikkelijkste bedreigingen zal zijn geschied. De onlangs zoo gruwelijk vermoorde israëliet was een der beste en trouwste dienaren van denzelfden *caïd-nessim*, die nu bovengenoemde verklaringen van zijne geloofsgenoten vraagt. Deze enkele omstandigheid is genoeg om over den staat van zaken te Tunis te kunnen oordeelen!

Ingezonden Stukken.

Kunnen, volgens het hedendaagsch Volkenregt, de Consuls onder de gezanten (ministres publics) gerangschikt worden?

Onder dit opschrift komt in den *Java Bodé* van 26 September ll. een stuk voor van den heer J. C. J. van der Schalk, waarin de schrijver mijne meening zoekt te wederleggen, vroeger in datzelfde blad uitgedrukt, dat de Consuls volgens het hedendaagsche volkenregt zouden kunnen beschouwd worden als Ministres publics; wel is waar niet gelijkstaande met de eerste klassen van gezanten, doch dat men hen zoude kunnen gelijkstellen met de mindere klassen zooals de chargés d'affaires. Hoewel de hr. v. d. S. vele aanhalingen uit eenige uitstekende schrijvers over volkenregt heeft bijgebragt, die het tegenovergestelde gevoelen zijn toegedaan, meen ik toch te kunnen beweren, dat hiermede deze kwestie nog niet uitgemaakt is, aangezien een even groot aantal schrijvers en staatslieden van denzelfden rang bij te brengen zijn, wier uitspraken met mijne beschouwing overeenstemmen. Ik geloof dat ik zal kunnen volstaan met eene korte opgave daarvan te doen, aangezien de hr. v. d. S. zijne uitspraak hoofdzakelijk op de gevoelens der auteurs baserende, genoegzaam wederlegd zal zijn, wanneer ik die schrijvers zal opgenoemd hebben, die deze kwestie in den door mij uitgedrukten zin beslissen.

Vooraf wil ik nog de vraag beantwoorden, mij door den hr. v. d. S. voorgesteld, waaruit ik het onderscheid ontleen tusschen consuls envoyés en consuls onderdanen van eene andere mogendheid dan die hen heeft aangesteld. Stoutweg wordt gezegd dat ik deze onderscheiding aan geen schrijver over volkenregt kan ontleend hebben. Dat de hr. v. d. S. hier zeer dwaalt, kan terstond blijken, wanneer ik hier vermeld den Baron Ferdinand de Cussy, oud Consul Generaal van Frankrijk, de schrijver van le Dictionnaire du Diplomate et du Consul, dezelfde die met d'Hauterive heeft uitgegeven: Le recueil des traités de commerce et de navigation (conclus par toutes les puissances du globe depuis l'année 1648 jusqu'en 1838) en met Charles de Marters: Le recueil manuel et pratique des traités, conventions et autres actes diplomatiques sur lesquels sont établis les relations et les rapports existant aujourd'hui entre les divers États souverains du globe. Deze schrijver zegt in zijn werk: Réglements consulaires des principaux États maritimes de l'Europe et de l'Amérique, Leipzig et Paris 1851, pag. 62.—Chacun doit comprendre qu'il est utile, convenable, indispensable dans l'intérêt du service, dans l'intérêt de l'institution consulaire elle même, que les consuls soient *envoyés* entretenus par leur gouvernement, sujets du prince qui les institue etc. Nog meer bepaalt pag. 86: Les publicistes et les grands États maritimes ont pu hésiter à attribuer à tous les consuls, sans distinction, le caractère de ministre public; mais alors, publicistes et gouvernements, devaient établis les uns par leurs écrits, les autres par leurs actes, l'existence distincte; séparée, de deux classes de consuls: Les consuls envoyés et les simples agents commerciaux. Wij zouden nog verschillende andere publicisten kunnen bijbrengen, die deze zelfde onderscheiding maken, doch meenen hier genoegzaam te hebben aangetoond, dat de hr. v. d. S. te veel *en tripode* redeneerde met te zeggen, dat ik deze onderscheiding aan geen schrijver over volkenregt kon ontleend hebben.

In het zoo even vermelde werk van de Cussy, Réglements Consulaires, wordt ook door dezen schrijver de kwestie behandeld of de Consuls al of niet als *ministres publics* moeten beschouwd worden. Ziehier de conclusie waartoe hij geraakt: »Nous n'hésitons donc pas à le dire: Les consuls *envoyés* sont *ministres publics*; continuer de leur refuser le caractère et les immunités qui y sont intércites, c'est vouloir sciemment se refuser à reconnaitre la verité-c'est méconnaitre sciemment l'équité-c'est nier la raison. Dezelfde auteur doet ook eene opgave van eenige schrijvers, staatslieden en regtspraken, die dit juist in gemelden zin beslissen. Ik wil deze hier gedeeltelijk weêrgeven.

Vooreerst dan het gevoelen van den commandeur Peinheiro Ferrera, die zegt dat, wanneer een gouvernement aan zijn consul eenige meer belangrijke functiën toevertrouwt, dan die om voor de alledaagsche belangen van den handel te waken, deze dan door dit bloote feit ministres publics zijn. Stech in zijn »Essai sur les consuls" zegt meer bepaald: »je n'hésite point à qualifier le consul ministre public, c'est une pure logomachie, une dispute de mots inutile que de lui contester cette qualité et ce nom.

Feulet, die de consuls noemt les vrais ambassadeurs du commerce, zegt: »ils jouissent des priviléges que les règles du droit public assurent à tout ambassadeur lequel est reputé par une fiction légale ne pas avoir abandonné le territoire de sa propre nation.

Pardessus: »les souverains établissent dans les diverses villes étrangères des agents diplomatiques connus sous le nom de consuls.

Art. 34 van het tractaat van 1667 tusschen Spanje en Engeland. Hier komt meermalen de uitdrukking voor: »le consul ou autre ministre public du roi de la Grande Bretagne.

In 1810 werd bij een Arrest van het tribunal civil de la Seine de teruggave bevolen der regten, geheven van de roerende goederen, nagelaten door Mevr. Labensky en overgegaan op haren echtgenoot den Consul Generaal van Rusland. In het arrest kwam deze uitdrukking voor: »qu'en qualité de consul de Russie elle Labensky avait droit de jouir des avantages des ministres d'une puissance étrangère.

In den Conseil des prises is door den comte de Portalis deze opinie geuit: D'après les principes du droit des gens, les agents des relations commerciales, sans avoir la plenitude des prérogatives attachées aux ambassadeurs et autres ministres publics, doivent jouir dans un rang moins élevé et pour des fonctions moins éclatantes, de l'inviolabilité et de l'indépendance dont les ambassadeurs et les autres ministres publics jouissent entre eux. Tout agent politique est la parole du gouvernement et le gouvernement ne doit agir ni parler par le ministère d'un homme qui aurait à craindre. Deze conclusiën zijn door den conseil des prises bevestigd.

Eindelijk wordt nog naar het mij voorkomt zeer juist door de Cussy opgemerkt, dat Kluber in de door den heer v. d. S. aangehaalde plaats zich zelven tegenspreekt. Moeijelijk zijn toch met elkander overeen te brengen de volgende uitdrukkingen: ils (les Consuls) ne dependant que de leur gouvernement, ils sont placés sous la protection speciale du droit des gens, revêtus d'un caractère public, ils ne sont pas au nombre des ministres publics.

De heer v. d. S. haalt nog tot staving van zijn gevoelen aan een reglement, opgemaakt door de onderteekenaars van het congres. Daar worden vier klassen van gezanten onderscheiden, tot de vierde klasse worden de consuls met name gebragt, mits zij echter als diplomatieke agenten zijn geaccrediteerd. De regel: qui dicit de uno eic, wordt hierop toegepast en ziedaar de andere consuls uitgesloten, zegt men. Mijns inziens volgt hier niets anders uit dan een vernieuwd bewijs, dat deze regel zeer gevaarlijk is in de toepassing. Immers wordt hier onze kwestie geheel in het midden gelaten. Het schijnt dat men den rang heeft willen vaststellen die den consul toekomt; maar dat men tot geene beslissing is gekomen. De positie echter der consuls als diplomatieke agenten geaccrediteerd, was boven allen twijfel verheven, dus kon men die veilig onder de gezanten classificeren zonder de hoofdkwestie verder aan te roeren.

Eene laatste opmerking die ik nog wensch te maken, heeft betrekking op hetgeen door den heer v. d. S. is aangevoerd tegen mijne stelling, dat het in het belang der consulaire dienst nuttig en noodig was om den consuls een zeker gezag en aanzien te geven. Hierop zegt de heer v. d. S. dat dit meer eene redenering is de Jure constituendo dan de Jure constituto. Thans zou het misschien voor mij gepast zijn te vragen, aan welken schrijver over volkenregt de ontdekking van een Jus constitutum gentium ontleend is. Wel is het mij bekend dat er tegenwoordig nog ketters gevonden worden, die een geheel Jus gentium negeren; maar dat wij reeds zoover gevorderd waren om een verbindend zamenstel van volkenregtelijke wetten te bezitten, waartegen geene redenering ex aequo et fore was toe te laten, is geheel nieuw voor mij. Slechts één voorbeeld is mij bekend, dat men bij eene ontstane kwestie van volkenregt het werk van onzen Grotius, de Jure Belli ac pacis, als een wetboek beschouwd heeft en dien overeenkomstig uitspraak deed. Ik bedoel het voorgevallene bij den tweeden Parijschen vrede, toen de Talleyrand de behendigheid had om te beweren, dat de mogendheden, volgens de principes van het volkenregt, Frankrijk niet konden dwingen, om de voorgestelde bezwarende vredesvoorwaarden aan te nemen, aangezien er geen oorlog geweest was, op grond dat de wettige vorst Lodewijk XVIII zich in de beste verstandhouding met de andere gekroonde hoofden ophield te Gend, en dus al het gebeurde moest beschouwd worden als eene revolutionaire beweging van eene partij, waaraan de natie, immers door den vorst vertegenwoordigd, was vreemd gebleven. Toen is door de Mogendheden de uitspraak van de Groot in den tegenovergestelden zin bijgebragt en berustte men in dezelve als of zij kracht van wet had.

Dit zij genoeg om aan te toonen, dat mijne vroeger uitgedrukte opinie op zoodanige gronden berust, dat ik niettegenstaande het door den Heer v: d. S. aangevoerde bij dezelve kan blijven volharden.

C. G. DE BEUS,

BATAVIA, 4 October 1857.

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum		Vlag	Namen der Schepen.	Gezagvoerder	Van	Datum	Naar
October	10	Nederlandsch	Neerlands Indie	G A Wegner	Batavia	8 Octob.	Amsterdam.
»	11	»	Berely	E Poeld	Sydney	8 »	Singapore.
»	12	Engelsch	Prince Charlie	D. Proud	Glasgow	11 Junij	Batavia.
»	—	Amerikaansch	Celestial	B Palmer	Foos Chow	28 Aug	New-York.
»	—	Engelsch	Aden	S Humson	Macao	19 Sept.	Liverpool
»	13	»	Anna Dexon	E. Unelerwood	Adelaide	16 »	Singapore.
»	—	Nederlandsch	Barend Willem	J. W Retgers	Atapoepoe Timor	28 »	Batavia.
»	14	Amerik	Phantom	P. Peterson	Shanghaij	10 »	New-York.
»	—	Nederl.	Drie Gezusters	G. C. Deseier.	Batavia.	13 Oct.	Amsterdam.
»	5	»	H Vincentius van Paulo	K. H. de Groot	Singapore	8 »	New-York.

Aangekomen Schepen te Batavia.

Datum		Vlag		Namen der Schepen	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Agenten.
October.	14	Nederl. Indisch	bark	Ydroesie	Said Bafagie	Pakkies	18 Oct	B. J. Jacobs.
»	15	Z M	schroef stooms	Bali	J H. van Capellen	Hellevoetsluis.	1 Junij	
»	—	»	stooms	Amsterdam	kapt lt. t/z A A. de Vries	Timor en Soer.	12 Oct	
»	—	Nederlandsch	schip	Ferdinandina Emma*	R A Tange	»	4 »	E Moorman en co.
»	—	»	»	Welvaart	J N. Mooi.	Pecalongan	13 »	Paine Stricker en co.
»	—	»	bark	Vertrouwen.	H. O Picard	Singapore	25 Sept	Maclaine Watson en co.
»	—	»	schip	Wilhelmina en Clara	D. Graaff pq	Pasoeroean	7 Oct	Haager en Schuurman.
»	—	Fransch	brik	Alice et Helene	Dulaurier.	Bordeaux	24 Junij	C Bahre en G Kinder.
»	—	»	schip	Le Cezard	Ros	Grace	20 Mei	J Cezard en co.
»	—	Engelsch	bark	Prince Charlie		Glasgow		Martin Dyce en co.
»	16	Nederlandsch.	schip	Barend Willem	Retgers	Timor		Paine Stricker en co.
»	17	Nederl. Indisch	stooms	Langan Lamongan	T Deighton	Samarang.	15 Oct.	Levert en co.

Vertrokken Schepen van Batavia.

Datum		Vlag		Namen der Schepen.	Gezagvoerder	Naar
Octob.	15	Ned Ind.	bark	Tatas Banjermassing	Sarief Mohamed.	Banjermassing.
»	—	»	»	Hing Goan	Lim Yoehok	Tagal
»	—	»	brik	Fathool Hair	Said Molaheila.	Riouw
»	—	»	»	Pasekan	Tan Sianking	Pecalongan
»	—	Amerik.	bark	Kathaij	Soddard	China via Samarang.
»	—	Nederl	»	Hendrika	Boon	Pecalongan.
»	—	Ned. Ind	»	Djelanie	Said bin Alie	Pelembang.
»	—	Arab	»	Segaf	Sech Abd. b Lachman.	Singapore.
»	17	Zweed	»	Catharina Maria	G. L Rotgans	Nederland.
»	—	»	»	Aegida en Pauline	H. Veltman	Soerabaya.
»	—	»	»	Henriette Elisabeth Susana	C van Veer	»
»	—	»	»	Willem III	C. van der Burg	Tagal
»	—	Engelsch	»	Marguard Family	Miller	Singapore
»	—	Ned. Ind.	schoen	Argo	Matthys	Cheribon.

In lading liggende Schepen te Batavia.

Vlag.		Namen der Schepen	Gezagvoerder	Bestemming	Agenten
Nederlandsch	bark	Commercie Compagnie	G. J Bruker qq		Haager en Schuurman.
»	brik	Jacqueline en Elise	B Sikkens	Amsterdam via Soerabaya	»
»	bark	Burgermeester van Reenen*.	v d Meer van Kuffeler	Indramayoe.	»
»	schip	Jacoba Helena*	L J Wilhelmie	Rotterdam	»
»	»	Wilhelmina en Clara	D. Graaf qq	Amsterdam	»
»	bark	Jannette*	T Visser		B Kopersmit en co
»	»	Bernhard Hertog van Saxe Weimar	P H Hazewinkel	Hongkong	»
»	schip	Burgermeester Hofman*	Dykema.	Rotterdam via Padang	van Ommeren, Rueb en co.
»	bark	Stad Middelburg	D D. Ouwehand.		»
»	schip	Helena en Anna.	J. F. Lupcke		»
»	»	Ternate	T Cars Tan		»
»	bark	Senior	K. L Swart		C Bahre en G. Kinder
»	»	Quatre Bras	Bondix		»
»	»	Brouwershaven	P Jansen		Landberg, Bezbet de Bie en co.
»	bark	Hendrik Jan	van der Meijden	Nederland via Padang.	Busing, Schröder en co.
»	schip	Arij Schaeffer	J. G Kunst		B. van Leeuwen en co
»	»	Welvaart	Mooi	Nederland	Paine Stricker en co.
»	»	Ferdinandina Emma	R. A Tange	»	E Moormann en co.
»	bark	Vertrouwen.	H O Picardt	Soerabaya.	Maclaine. Watson en co.
»	»	Aldebaran.	H G. Meijboom		Jacometti en co.
Nederl Indisch.	»	Kim Tiang Hoat*	Goeij Bingkiat.	Samar. en Banjermass.	D. N. Buys en co.
» »	»	Kim Hapsoen*			»
» »	»	Cornea*	Kamaloedin		»
» »	bark	Aladdin	Koesnin		»
» »	schip	Borneo*	Goe Banhok		»
» »	bark	Kalimanten*	Lie Boenseng		»
» »	»	Fathool Joesoer*	Sech Baozeer		»
» »	»	Sarie Elmashoor*	Moht Yassin		»
» »	brik	Nasre Madjid	Said Aijdroes	Cheribon.	B. J. Jacobs.
» »	»	Antoinette*	Chasteau	Macasser.	Cassalette en co.
» »	»	J C. Ross*	J G C. Ross.	Cocos-Eiland	Adam en co.
Engelsch	bark	West*		Londen.	Martin, Dyce en co.
»	»	Brooksby*			»
»	brik	Amelia Breillat*.	J. Morris	Australie	Morgan, Melbourn en co.
Fransch	bark	Guillaume Tell*	C. Hamel		J. Cezard en co.
»	schip	Alph N. Cezard*	Le Bozec	Marseille	»
»	»	Le Cezard*	Ros	Menilla	»
»	brik	Alice et Helene*	Dulaurier		C. Barhe en G. Kinder.
Amerikaansch	bark	Southern Cross*	Howes	America	Maclaine, Watson en co.
»	bark	Romance of the Seas	Caldwell	China	Paine, Stricker en co.
Hamb.	schip	Elbe*	Muhlenroth		Tolken, Voget en co.
»	schip	Maria Christina*	C. Voss	Hamburg	E. Moormann en co.
Brem.	bark	Baltimore*.	J H Schutte	China	C Bahre en G Kinder.
Zweedsch	»	Helda Charlotte*	Oberg	Zweden	Paine, Stricker en co.
»	»	Carin Cicilia	Bergström		E. Moormann en co.
Deens	schip	Calloe*	Kopperholdt	China	Busing, Schröder en co.

De Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *

Aangekomen schepen te *Soerabaya*.

Datum.		Vlag	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Oct	5	Eng	brik Sophie Fraser	G Brown	Hongkong
»	—	Ned	bark Walcheren	K Kock	»
»	—	N. I.	kotter Krabbe	Mardam	Pasoeroean
»	—	»	» Little Tot	Katjoong	»
»	—	Ned.	brik Henriette	H Chevallier.	Batavia.

Vertrokken schepen van *Soerabaya*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Oct.	6	N. I.	schoen Masshoor	Saip Bahasim.	Cheribon.
»	7	»	bark Salma	Said Alhabassij.	Sinkawang.
»	—	»	schoen Bella	Ngaidin	Pecalongan
»	—	Bal	» Pinang.	Ong Kay	Balie Bad.
»	8	»	» Ardjoeno	Kwa Sam	» »
»	—	Ned.	bark Allegonda Jacoba	B. C. Deurholt.	Nederland.
»	—	N. I.	schoen. Sarie Tengaroong.	Intje Samodin.	Koetie.
»	9	Ned	bark Otto	W. G. Rotgans	Pasoeroean.
»	—	N. I.	kotter Little Tot	Katjoong	»

In lading liggende schepen te Soerabaya.

Vlag.	Namen der Schepen	Gezagvoerder	Bestemming.	Agenten
Nederlandsch.	Koning Willem II	J. van Eyk Menkman	Sydney	Fraser Eaton en co.
Fransch.	Jessore	Gachet	Frankrijk	»
Nederl Indisch	Hoksing	Ho Boenting	Riouw.	Gezagvoerder.
Nederlandsch.	Odilia Margrietha	Haselhoff	Nederland	Fraser. Eaton en co.
Amerikaansch	Oriental	Crocker Hye	Boston	»
»	Redgauntlet	Andrews.	Cowes.	»
Nederlandsch.	Eersteling	C. Keens	Nederland	»
»	»	Armstrong	»	Schimmelpenninck en co.
Hamburgsch.	Christian	Binder	Manilla	van Eek en co.
Nederlandsch.	Vrede	J. L. Bruggen	Nederland	Ruijl Cramer en co.
»	De Hoop van Capelle	Bok	Singapore	Mathies en co.

Aangekomen schepen te *Indramayoe*.

Datum.		Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerder	Van
Oct	10	N.	bark Ellen	J. Winter	Samarang.

Vertrokken schepen van *Indramayoe*.

Datum		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Oct	7	Ned.	schip Ternate	F. Cars Tan	Batavia.

Aangekomen Schepen te *Cheribon*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Oct.	5	N. I.	bark Marzoek	Salim Jakoop.	Riouw.
»	—	»	» Tiangtaij	Lim Goanling.	Pecalongan.
»	—	»	schoen Srie Bientang	Tji Tiaangsing	Muntok.
»	6	»	bark Alosmanie	Aloei Segaf	Tagal.
»	—	»	schoen Apiemaas.	Tan Imsoeij	»
»	8	»	bark Fathool Barie	Said Habasij	Toeban.
»	9	»	» Asad Dullah	Sadj Samsoedin	Batavia.

Vertrokken schepen van *Cheribon*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Oct.	7	N. I.	schoen. Blinjoe Srie Boelan	Tan Tiangtjeng	Muntok.
»	8	»	bark Tjangoan	Sie Ikhiem	Riouw.
»	—	»	» Srie Palembang	Tjoa Tjingtjoan.	»
»	—	»	schoen. Apiemaas	Tan Imsoeij	Muntok.
»	—	»	» Srie Bientang	Goei Akauw	»
»	10	»	bark Marzoek.	Salim Jakoop.	Samarang.

Aangekomen schepen te *Tagal*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder	Van
Oct	5	N. I.	schoen Apiemaas	Tan Imsoeij	Samarang.
»	8	»	bark Joengoan	Liem Tiokie	»
»	9	»	» Faulke Nassar	Sech Smeer	Batavia.

Vertrokken schepen van *Tagal*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Oct	5	N I.	schoen Apiemaas	Tan Imsoeij	Muntok.
»	—	»	bark Asultanie	Said Asegaf	Riouw.

Vertrokken schepen van *Pekalongan*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Oct	6	N. I.	bark Batavia	Tjio Kesiang	Batavia.

Aangekomen Schepen te *Pasoeroean*.

Datum.		Vlag	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Oct	1	Ned.	schip Philips van Marnix	E. van Duijn.	Soerabaya.
»	5	N. I.	schoener Bella	Ngaidin	»
»	—	»	kotter Krabbe	Mardam	»
»	—	»	» Little Tot	Katjoong	»
			schoen Katjoong	Pa Ardie	

Vertrokken Schepen van *Pasoeroean*.

Datum		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Oct.	2	Ned	schip Jacoba Helena.	L. J. Wilhelmie	Batavia.
»	3	N. I.	schoener Bella	Ngaidin.	Soerabaya.
»	5	»	kotter Krabbe	Mardam	»
»	—	»	» Little Tot	Katjoong	»
»	—	»	schoen. Carolina	Pa Noor	Grissee.
»	6	»	» Katjoong	Pa Ardie	Soerabaya.
»	—	Ned.	bark Wilhelmina en Clara	D. Graaf	Batavia.

Aangekomen schepen te *Sumanap*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Sept.	28	N. I.	schoen. Anis	Basahe	Samarang.
»	—	»	brik Risgil Gaer	Sech Osman	Soerabaya.
»	29	»	bark Fathool Joesoor	Sech Banzeer	»
»	—	»	brik Rachmanie	Sech Bawasiar.	Batavia.
Oct.	3	»	schaen Sie Damar	Pa Dorasa.	Balie.
»	—	»	» Sumanap	Pa Jamena	»

Vertrokken schepen van *Sumanap*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder	Naar
Sept.	28	N. I.	bark Bachi Mastora	Said Alhabassij.	Pontianak.
»	30	»	» Abool Haer.	Sech Beljoen	Banjermas.
Oct.	2	»	schoen Anis	Sech Basahe	Sambas
»	3	»	bark Fathool Joesoor	Sech Banzeer	Batavia.
»	—	»	» Machmodie	Sech Bahdaar.	»
»	—	»	brik Risgil Gaer	Sech Osmen	Banjermas.

Aangekomen Schepen te *Palembang*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Sept.	16	N I	schoen. Marzoek	Said Madegie	Cheribon.
»	17	»	schoen Indramaijoe	Tan Tjinghiang.	Batavia.
»	—	Z M.	schroefschoen Montrado	lt zee J. Andrae	»
»	—	N. I.	bark Maijmoon	Said Kassim	»

Vertrokken Schepen van *Palembang*.

Datum		Vlag	Namen der Schepen	Gezagvoerder	Naar
Sept.	25	N. I.	bark Kimtihoan	Kwee Tjoenhoat	Batavia.
»	29	Ned	brik Cheribon Paket	Massingham	»

Vertrokken schepen van *Tjilatjap*.

Datum.		Vlag	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Oct.	8	Ned.	bark Everdina Elisabeth.	Tonjes	Rotterdam.

Aangekomen schepen te *Panaroekan*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Oct.	2	N. I.	kotter Klara	Lendroes	Banjoewang.

Vertrokken schepen van *Panaroekan*.

Datum		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Sept.	30	Ned.	schip Drie Gezusters	G. Fischer.	Nederland
Oct.	2	N. I.	kotter Klara	Landroes	Soerabaya

Aangekomen schepen te *Wijnkoopersbaai*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Sept.	13	N. I.	schip Gertruida	J. M Sobels	Tjilatjap.

Vertrokken Schepen van *Wijnkoopersbaai*.

Datum.		Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Oct.	9	N. I.	schip Gertruida	J. M Sobels	Batavia.

AANGEKOMEM PASSAGIERS TE BATAVIA.

van den 13 *tot en met den* 15 October 1857.

Met het Ned. stooms. *Amsterdam*, kapt. luit. t/z *A. A. de Vries*, de kapt, luit. t/z 1e kl *M. H Jansen*, en *Collard*, adelb *A. F. van Suchtelen*, kapt *van Mıenne*, 1e luit inf *von Below*, van *Soerabaya*.

Met het Ned schip *Ferdinandina Emma*, kapt. *R. A Tange*, met *Z M. troepen*, van *Timor*.

Handelsberigten.

Aan- en Uitvoer te Batavia *van den* 10 *tot en met den* 13 *October* 1857.

AANVOER.

Van Singapore per ned. schip *Brouwershaven*, gez. Jansen, agt. Landberg Bezoet de Bie en co.

12 pakk. meubelen. 2 coll. matten. 28 stav. ijzer. *Martin Dyce en co.*
20 roll. zeildoek. *Order.*

Van Indramayoe per ned. schip *Ternate*, gez. Cars, agt. van Ommeren Rueb en co.

400 pic. tin. $5534^{25}/_{100}$ do. suiker. 5000 do. rijst. 200 do. rotting. *N. H. M.*

Van Bandjermassing per ned. ind. schip *Borneo*, gez. Goe Bantok.

75390 bn. rotting. 9400 ps. mal. matten. 200 planken. 7200 ps. kadj. matten. 4 corg. rotting matten. 2 do. do. hoeden. 25 pr. hert. hoorns. $17^{19}/_{100}$ pic. vogelnestjes. *Gezagvoerder.*
22500 ps. kadj. matten. *Asmail.*

Van Bandjermassing via Samarang per ned. ind. schip *Kalimanten*, gez. Lie Boenping.

11994 bn. rotting. 15213 ps. mal. matten. 8850 do. kadj. matten. 200 planken. *Gezagvoerder.*
9245 bn. rotting. 10500 ps. kadj. matten. 19250 do. matten. *Asmail.*

Van Samarang per Eng. schip *Amelia Breillat*, gez. Morris, agt. Morgan Melbourn en co.

50 vn. vleesch. 27 do. spek. 63 ks. likeur. 300 do. sago. 42 pic. witte. peper. 53 do. zw. peper. 800 planken. 3 vn. gez. tongen. *Order.*
$281^{88}/_{100}$ pic. suiker. *Fraser Eaton en co.*
800 pic. koffij. *Mac. Neill en co.*

Van Samarang per ned. ind. schip *Alnoer*, gez. Sech Awab bin Awab Said.

108 pic. klapper. olie. *Tjiong Djimseng.*
$6659^{1}/_{2}$ ℔ indigo. *Maclaine Watson en co.*
15 ks. lederwerken en kleedjes. *diverse Inlanders.*
4 ks. koopmanschapp. *Order,*
10 ks. koopmanschapp. *Tan Hoat.*
182 pic. klapper. olie. *Sie Yoetiang.*
4 ks. batik. goederen. *Tjie Iokie.*
1 kt. goederen. *Gouw Kianhian.*
2 ks. batik. goederen. *Koe Tjangtjoij.*
1 kt. kramerijen. *Bahre en Kinder.*
12 ks. wijn. *Pandel en Stiehaus.*
3 ks. batik. goederen. *Tjia Kiokbie.*
6 keld. en 1 zak. diversen. *Gumprich en Strauss.*

Van Singapore. Riouw en Muntok per ned. ind stoomschip *Banda*, gez. Bosch, agt. Cores de Vries.

50 ks. specie. 8 do. zijde. *Moormann en co.*
12 ks. zijde. *Suermondt en co.*
2 » » *Cezard en co.*
1 kt. » *Pitcairn Syme en co.*
1 » » *Nahapit.*
8 bn. zakken. *Aratheon.*
2 kn. zijde. *Joakim.*
7 coll. manufact. *Sand Salim.*
7 kn. chin. goederen. *Tjia Kiokbie.*
5 coll. » » *Kwee Akok.*
14 coll. manufact. enz. *Order.*
3 ks. manufact. *Said Hoesin bin Sahat.*
30 kn. opium. *N. H. M.*
12 coll. manufact. enz. *Sech Moh. Apten.*
1 bl. manufact. *Said Alie Satrie.*
1 » » *Sech Moh. Salim.*
1 » » *Said Hoesin bin Sahat.*
150 bund. garen. 1 bl. leder. 8 zakk. amandelen. *Joseph.*

Van Pasoeroeang per ned. schip *Jacoba Helena*, gez. Wilhelmi, agt. Hager en Schuurman.

120 pic. rotting. 30 do. sap. hout. 250 do. tin. 15 kn. vruchten op water. *Schimmelpenninck en co.*
108 vn. arak. *Fraser Eaton en co.*
60 legg. » *Kruer von Oven en co.*
4498 ps. koehuiden. 503 do. buffelhuiden. *Schimmelpenninck en co.*
$8093^{40}/_{100}$ pic. suiker. *Modderman.*

Van China per ned. schip *Burgemeester van Rhenen*, gez. van der Meer Kuffeler, agt. Haager en Schuurman.

120 pakk. chin. goederen. *Order.*

Van Singapore per ned. ind. schip *Fathool Wahap*, gez. Sech Aboebakar Bassid,

10400 planken. 180 balken. 70 zakk. dadels. 8 pic. benzoin. 7 coll. manufact. *Sech Moh. bin Smeer.*
357 zakken. *Said Yoessep Segaf.*

Van Manilla per Eng. schip *Brooksby*, gez. Ken, agt. Martin Dyce en co.

7 kn. manufact. 1 pakje. souvereigns. 5 coll. manufact. *Pitcairn Syme en co.*
20/m. sigaren. *de Weerdt Ruyl en co.*
60/m. » *Borneo. Comp. limitid.*
62/m. » *Maclaine Watson en co.*
430/m. » *Suermondt en co.*
1 kt. » *Agenten.*

Van de Lampongs per praauw *Mayang*, gez. Sinoea.

100 pic. dammer. 1 do. gomelastiek. *Gezagvoerder.*

Van Pamanoekan per ned. ind. schip *With of the Wave*, gez. Oedien,

$408^{20}/_{100}$ pic. koffij. *Hofland.*

Van Sumenep per ned. ind. bark *Fathool Joessoer*, gez. Sech Achmat bin Moh. Baoesier,

150 ps. koeijen. *Order.*

Van Bandjermassing en Samarang per ned. ind schip *Sarie Ellander*, gez. Moh. Yassin.

6524 boss. rotting en 4500 do. rotting. 3000 ps. kadj. matten $182^{32}/_{100}$ pic. garoehout. *Gezagvoerder.*

Van Pecalongan per ned. ind. bark *Batavia*, gez. Tjio Kesiang.

$273^{40}/_{100}$ pic. tabak. *Oeij Tiangs.*
$20^{52}/_{100}$ pic. bund. ijzer. $1853^{41}/_{100}$ do. suiker. *Kopersmit en co.*
$933^{71}/_{100}$ pic. suiker. *van Ommeren Rueb en co.*
133 pic. olie. 253 ps. buffelhuiden. 24 cod. batik kleedjes. 37 pic. djarak olie. *Oeij Tiangseng.*
2 krandj. inkt. *Barkmeyer.*

Van de Lampongs per praauw *Tjemplong*, gez. Kasman.

100 pic. dammer. *Kasim.*
100 pic. dammer. 30 do. koffij. 90 do. gomelastiek. 5 do. zwt. peper. *Mochamad.*

Van Samarang via Soerabaya per ned. ind. stoomschip *Palembang*, gez. Roseboom. agt. Cores de Vries.

4 vn. vleesch uit entrep. 1 vat. brood. 4 vs. boter. 4 ks. wijn. *Agenten.*
20 kn. thee. *Roseboom.*
3 ks. gouv. goederen. *Gouvernement.*
1 kt. passement uit entrep. 2 ks. wijn. 2 vn. vleesch. 2 do. brood. 4 vs. boter. *Agenten.*
2 metalen klokjes. eenige marine goederen. *Gouvernement.*
1 kt. sarongs uit entrep. *Metzendorff Wilmans en co.*
2 ks. manufact. en kramerijen. 1 kt. speelgoed. 1 do. provisien. *Hansen.*
316 ps. goudentientjes. *Gouw Kianhian.*
1 paard. *John Pryce en co.*
3 ks. gouv. goederen. *Gouvernement.*

UITVOER.

Naar Nederland per ned. schip *Catharina Maria*, gez. Gortmans, agt. Kopersmit en co.

120 pic. rotting. 500 do. tin. 3550 do. koffij. 8127 do. suiker. *N. H. M.*

Naar Singapore. per Am. schip *Annie Bucknam*, gez. Potter. agt. Paine Stricker en co.

495 pic. rotting. *Paine Stricker en co.*
8 keld. genever. uit entrep. *van Kleeff en co.*

Naar Tagal per ned. ind. schip *Henriette Maria*, gez. Verburge, agt. Cezard en co.

100 pic. rotting. *Agenten.*
1343 pic. suiker. 40 leggers. arak. *O. J. M. Van A. en Lijfr.*

Naar de Lampong en Mandaar per praauw *Djoeloeng Djoeloeng*, gez. Nakoda Moeda.

2889 ps. sp. matten. 5 corg. geel katoen. 7 do. doeken. 2 ks. ongebl. katoen. *Gezagvoerder.*
1 bl. garen. uit entrep. en 1 kt. garen. uit entrep. *Bahre en Kinder.*

Naar Samarang per ned. ind. stoomschip *Langan Lamongan*, gez. Deighton, agt. Levert en co.

2 kist. 31 blikk. verf. *Maclaine Watson en co.*
2 ks. eau de cologne. 1 kt. bijouterien. *de Fiennes.*
1 kt. gouv. goederen. *Gouvernement.*
14 coll. prov. en dranken. 12 vs. boter. 12 kalkoenen. *Abeelen Dennison en co.*
1 kt. wijn. 1 do. zijde modewaren. 1 do. monsters. *Pandel en Stiehaus.*

Naar Nederland via Tjilatjap per ned. schip *Pantalon*, gez. Bruijnsels, agt. van der Burg Vriesendorp en co.

500 pic. tin. 60 do. rotting. *N. H. M.*

voor Tjilatjap

1 kt. glazen ruiten. 1 do. zeep. 30 pic. ijzer. 1 bl. vilt. 1 vs. zink spijkers. 1 kt. glazen pannen. 3 pic. zink. 1 pak. 3 jagt geweren *Landberg Bezoet de Bie en co.*
1 kist. 8 hammen. 8 vn. bier. 16 vs. boter. 2 kazen. 2 ks. rhijnwijn. 3 do. roode wijn. 4 do. champagne. *Reynst en Vinju.*
2 vn. wijn. 2 ks. kurken. 2 do. muzijkinstrument. 1 rol. doek. 1 kt. provisien. *van der Meulen en co.*
49 coll. div. goederen. 131 stav. ijzerwerk. *Gouvernement.*
22 coll. prov. en dranken. *John Pryce en co.*
[illegible]
1 reis wagen. *Gebr. Roselje en co.*
336 stuks staaf ijzer. 6 vs. spijkers. 38 kn. aardewerk. 2 ks. kantoorbehoeften. *N. H. M.*
1 kt. modewaren. *Paine Stricker en co.*

Naar Tagal via Pecalongan per ned. ind. schip *Tartar*, gez. Tan Inhok.

$^{1}/_{2}$ pic. paarlschelpen. *Giam Liang Soeij.*
80/m man. sigaren. *Bahre en Kinder.*
27 ks. madapoll. 1 pak. woll. dekens. 1 kt. chitzen. 1 do. speelkaarten. 1 do. brandij. *Oeij Tjionggiong.*
36 vs. kruid. *Bahre en Kinder.*
1 kt. 8 eng. doeken. *Sim Tiam Tjoan.*
1 kt. pistolen. *Kopersmit en co.*
7 ks. madapoll. 1 kt. mousselines. 20 vs. boter. *Said Aloewie Atas.*
50 vs. boter. 30 keld genever. *Reynst en Vinju.*

Naar Nederland via Soerabaya per ned. schip *Ryswyk*, gez. Hessels, agt. van Ommeren Rueb en co.

73 ks. manufact. ......
1 kt. 25 corg. slendangs ......
45 keld. genever. ......
13 ks. cognac. ......
810 pic. ijzer. *Metzendorff Wilmans en co.*

lading voor Nederland.

350 pic. tin. 100 do. sap. hout uit entrep. *N. H. M.*

Naar Nederland via Samarang per ned. schip *Gerardus Jacobus*, gez. Kilian, agt. Busing Schröder en co.

2000 pic. koffij. 500 do. tin. 100 rotting. do. 100 do. sap hout. uit entrep. *N. H. M.*

voor Samarang.

960 pic. ijzer. *Gaspers en co.*
23 kn. ijzerwerk. 1 1 kt. monster. 1 do. naalden. 3 ks. gordijngoed. 3 do. jaconets. 1 kt. modewaren. 9 ks. zeep. 3 do. kramerijen. 2 do. modewaren. *Tolkén Voget en co.*
$176^{62}/_{100}$ pic. ijzer. 2 ks. gedr. katoen. 1 bl. orleans. 15 kn. spiegeltjes. 3 do. naalden. 1 kt. messen. 1 do. pennemessen. 2 ks. scharen 2 do. bijtels. 8 do. booren. 1 kt. schroeven. 3 ks. vijlen. 2 do. messen. 3 do. zoutvaatjes. 6 do. glazen. 2 do. franjes. 1 kt. kramerijen. 1 do. eau de cologne. 1 do. eau de lavender. 96 kn. staal. 1 kt. monster 96 bn. staal. 2 ks. zagen. $^{2}/_{4}$ pijp portwijn. $^{2}/_{4}$ do. madera. $^{2}/_{2}$ do. madera. *Metzendorff Wilmans en co.*
1 pak. zijden doeken. *Agenten.*
301 kn. 150,50 ps. madapoll. *N. H. M.*

Naar Borneo s' Westkust per ned. ind. stoomschip *Banda*, gez. Bosch, agt. Cores de Vries.

12 ks. cognac. 2 pakjes. etiquetten. *Moormann en co.*
1 vat. vleesch 2 ks. wijn. 2 keld. genever. 3 vs. boter. uit entrep. *Cores de Vries.*
2 ks. kantoorbehoeften. *H. M. van Dorp.*
1 kt. regaal. *Moormann en co.*
21 coll. milit. goederen. 10 stoelen. 6 kn. geneesmiddelen. 1 kt. portwijn. 2 anker kettingen en eenige marine goederen. 1 geweer. 1 vs. buskruid. eenige marine goederen. *Gouvernement.*

Naar Singapore via Muntok en Riouw per ned. ind. stoomb. *Koningin der Nederlanden*, gez. Lewis, agt. Maclaine Watson en co,

$40/_{2}$ leggers. arak. 24 ks. manufact. uit entrep. *Martin Dyce en co.*
36 bn. en 10 ks. manufact. uit entrep. *Anderson Tolson en co.*
14 ks. manufact. 18 do. geweren. uit entrep. *Busing Schröder en co.*
8 pakk. rood. garen. uit entrep. *Pandel en Stiehaus.*
1 kt. cognac. 2 vn. afget. bier. 3 kn. en 1 vt. bier. uit entrep. *v. der Meulen en co.*
4 ks. vogelnestjes. $13/_{2}$ leggers. arak. *Agenten.*
99 pic. tin. 21 do. was. *Pitcairn Syme en co.*
10 ks. provisien en dranken. 1 md. min. water. 2 vn. afget. bier. *Tio Tjinghian.*
8 ks. ongebl. katoen. *Said Hoesin bin Segaf.*
3 ks. koopmanschapp. *Said Machlaar.*
200 ps. matten. *Raden Pangoeloe.*
4 ks. kleedjes. *Koe Mahoij.*
2 paarden. $1^{1}/_{2}$ pic. suiker. 5 coll. regalen. *Hunter Houghton en co.*
1 kt. slendangs en doeken. *Lim Hoa.*
25 ks. garen. 2 do. verf. uit entrep. *Bahre en Kinder.*
2 pic. binl. kalk. *Lim Hoa.*
24 ks. provisien en dranken. 1 kt. madera. 3 vn. bier. 9 md. min. water. 2 mandj. suiker. 6 keld. genever. 7 vn. bier. 1 vt. wijn. 2 ks. lampbollen. 3 do. diversen. 12 vs. boter. 10 vn. bier. 2 d meel. *John Pryce en co.*
1 kt. diversen. 2 do. doeken. *Sech Subinie Badjabier.*
f 60000.- zilv. spicie. *N. H. M.*
1 kt. jap. goederen. *Borneo Companie.*
32 vn. kruid. 3 buskruid. kleeden. 123 coll. div. gouv. goederen. *Gouvernement.*

Naar Singapore per ned. ind. schip *Alosmanie*, gez. Sech Said bin salim Bahasoan.

1000 pic. rijst. *Said Moh. Osman.*
1950 ps. buffelhuiden. *Pitcairn Syme en co.*
1700 ps. sp. matten. *Abd. Wakied.*
220 pic. rijst. *Sech Salim Bahasoan.*
1986 ps. sp. matten. *Macheden.*
1396 ps. matten. 96 do. zilv. spicie. *Ayoesambie.*
600 ps. sp. matten. *Kiepi.*
1100 ps. matten. *Soema Mangala.*
4000 » » *Pangoeloe Mad.*
132 corg. doeken. *Sech Said bin Salim.*

Van Pecalongan per praauw *Tjemplong*, gez. Nanban.

$81^{80}/_{100}$ pic. tabak. *Lim Tjoenhong.*

Uitvoer te Samarang *van den* 24 *Sept tot en met den* 9 *October* 1857.

UITVOER

Naar Rotterdam per ned. bark *Vijf Vrienden*, gez. C. Johan.

1000 pees. buffelhuiden. *Wermuth en co.*
60 pic. bindrotting. 3965 do. koffij. 615 do. rijst. 5 ks. thee. 9 ks. confituren. 1 kt. gouv. sigaren. 1 pic. notenmuscaat. foelie. 638 do. suiker. 2 md. soija. 3 potten. gember. *van Maanen en co.*
14 pic. koffij. 1241 pees. koehuiden en 1003 pic. suiker. *Dorrepaal en co.*
303 ℔ indigo. *Andreas Schallig en co.*

Naar Nederland via Soerabaya per ned. bark *Ardjoeno*, gez. J. F. A. Rapp.

48 bn. drills. *Dorrepaal en co.*

Naar Nederland via Soerabaya per ned. schip *Admiraal van Kinsbergen*, gez. F. J. . Bouman.

3000 koe. en buffelhuiden. 931 pic. suiker. 133 do. rijst. 332 do. tamarinde. 98 do. kurkema. 7046 pond. indigo en 59 pic. galanga. *Wermuth en co.*
3000 koehuiden. 2,723 pic. suiker. 8 kn. en ks. 1 keld. en 20 pakk. div. inl, confituren en zuren. 1 ks. portretten. 1 kt. java sigaren. 22,244 ℔ indigo en 160 do. kaneel. *Dorrepaal en co.*
2 kn, locomotief. machinerien en 1 kt. boeken. *Oliphant en co.*
88 kisten. 7 krandj. diversen. 8 vs. en 20 platen. gegoten. ijzer. 1 aambeeld en 60 pakk. [illegible] *Nieuwemeester.*

Aan- en Uitvoer te Soerabaija *van den* 25 *Sept. tot en met den* 2 *October* 1857.

AANVOER.

Van Melbourn per Eng. schoener. *Nora Creina*, gez. H. Burgoune.

39 vs. kruid. 200 st. geweren. 7 oxh. brandewijn. 5 kn. tabak. 8 bn. goenie. zakken. *Fraser Eaton en co.*

UITVOER

Naar Borneo per ned. ind. bark *Adenan*, gez. Hadjie Mohamat Yasin.

5000 aan. silvermunt. *Gezagvoerder.*

Naar Nederland via Pasoeroean per ned. schip *Waterloo.* gez. D. Duinker.

$6000^{35}/_{100}$ pic. suiker. 970 schuitj. tin. $550^{252}/_{1000}$ pic. noten. $265^{272}/_{1000}$ do. indigo. $12^{280}/_{1000}$ do. noten. zeep. 120 do. rotting. 30 do. sap. hout. 20,000 st. ledige. goenie. zakk. *N. H. M.*

Naar Koetie per ned. ind. bark *Alrachmanie*, gez. Hadjie Mohamat Sedik.

12000 sp. matten. *Mohamat Said.*

Naar Banda en Timor per ned. ind. bark *Menado*, gez. Couteren.

4800 pic. steenkolen. *W. Cores de Vries.*
50 ks. cognac. *Kuiper.*
1 kt. petit. pois. 1 do. sardijntjes. 1 do. provisien. *van Kok en co.*
2 kn. man. sigaren. *P. Kervel en co.*

Naar Nederland via Samarang per ned. bark *Sophia Koningin der Nederlanden*, gez. L. Klein.

$9001^{10}/_{100}$ pic. suiker. 120 do. rotting. 200 do. koe en buffelhuiden. *N. H. M.*
8 st. suiker. pannen. *Fraser Eaton en co.*

Naar Banca per Eng. bark *Fathool Wadoet*, gez. Said Sech bin Abdul Rachman Aljuffrie.

2812 pic. rijst. *Schimmelpenninck en co.*
600 pic. rijst. 1 kt. lijnwaden. div. *Arabieren.*

Naar Nederland via Pasoeroean en Samarang per ned. schip *Philips van Marnix*, gez. E. van Duijn.

1747 schuitj. tin. $47^{534}/_{1000}$ pic. cochenille. $31^{840}/_{1000}$ do. kaneel. $414^{772}/_{1000}$ do. noten. $445^{300}/_{000}$ do. foelie. $2^{080}/_{1000}$ do. noten. zeep. 200 do. rotting. 50 do. sap. hout. 30,00 st. holl. goenie. zakken. *N. H. M.*

Naar Sydney via Samarang en Batavia per Eng. schip *Amelia Breillat*, gez. Morris.

50 vn. vleesch. 27 do. spek. 63 ks. likeur. 500 do. sago. 95 pic. peper. 800 st. planken. 3 vn. gez. tongen en $281^{92}/_{100}$ pic. suiker. *Fraser Eaton en co.*

GEDRUKT EN UITGEGEVEN TE BATAVIA BIJ W. BRUINING.